Ը. ՏԱՐԻ 2158 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 17 ԱՐԵՒ. 4383—Հ. Տ. 25 ՄԱՐՏ 1891—Ն. Տ. 6 ԱՊՐԻԼ 1891—ՀԻՃՐ. 27 ՇԱՊԱՆ 1308 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خاننده آره ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

ԱԶԳ

ՊԱՅՄԱՆՔ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐՈՅ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՔ

Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է առաջիկայ Ապրիլ 1 էն սկսեալ բաժանորդագինը զեղչել հետեւեալ կերպիւ.

Տարեկան	150	ղրշ.
Վեցամսեայ	75	»
Եռամսեայ	40	»

Գաւառաց համար թղթատարութեան ծախքն է 50 ղրուշ միօրինակ։

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Յօգուտ ընթերցասիրութեան այս զեղչն ընելով հանդերձ, Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է աւելի ճոխացնել թերթին պարունակութիւնն, և շաբաթ աւուր թերթը կրկին պարունակութեամբ հրատարակել, Ապրիլի սկիզբէն։ Այս յաւելուածական թերթ պիտի պարունակէ գրական, գիտական և տնտեսական օգտակար նիւթեր։

Շաբաթօրեայ կրկին թերթը պիտի վաճառի 40 փարայի։ Բաժանորդք բան մը չպիտի վճարեն այս բացառիկ թերթին համար։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՏԱՌԵՐՆ

Որոշուած է նաեւ ի մօտոյ բոլորովին նորել «Արեւելք»ի տառերը, խոշոր թէ մանր։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրիշ նորութիւն մը որ յուսանք թէ բազմաց կողմէ պիտի գնահատուի՝ սա է թէ ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագրութիւն մը պիտի լինի ա՛յն բաժանորդաց համար որք յանձն առնուն տարեկան երկու օսմ. ոսկի բաժանորդագին վճարել փոխանակ 150 ղրուշի։

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ

Այս նիւթական և բարոյական առաւելութիւններն ընծայելով իւր ընթերցողաց, Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է այսուհետեւ ԲՆԱԻ ՉԸՆԴՈՒՆԻԼ ապառիկ բաժանորդագրութիւն։ Ի Կ. Պոլիս և ի գաւառս, այն բաժանորդք որք մինչեւ Մարտ ամսոյ վերջը մեզ չեն հասցներ իւրենց պարտուց գումարն՝ Ապրիլ 1 էն անդին թերթ չպիտի ընդունին, առանց բացառութեան։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 25 ՄԱՐՏ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՁԱԽՈՂՈՒԱԾ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Անգլիական լրագրութիւնը խորապէս զգածուած է Հնդկաստանի մէջ պատահած աղետալի արկածէն, զոր ծանուցինք անցեալ օր։ Թայմզ կ՚ըսէ թէ շատ ժամանակէ ի վեր բրիտանեան բանակն այնքան ծանր դժբախտութիւն մը չէր կրած ի Հնդկաստան որքան Մանիփուրի փոքրիկ բնիկ պետութեան սահմանաց մէջ պատահած դէպքն։ Ասամի պետութեան համար անգլիական ընդհանուր գործակալ կամ կառավարիչ Պ. Քինթըն, որ քաղաքական պաշտօնով Մանիփուր գացած էր 450-470 Ղուրքա բնիկ զօրօք, ամպստամբ ցեղերուն կողմէ վատաբար յարձակում կրեց։ Բնիկները ջարդ ու կոտոր ըրին յիշեալ զօրքը։ Պ. Քինթըն և վեց-եօթն անգլ. սպայք անհետ եղած են, և կը յուսացուի թէ ողջ մնացած լինին՝ սա հաւանականութեամբ թէ բնիկներն աւելի շահաւոր դատած լինին այս Անգլիացիներն իբրեւ պատանդ պահել։ Իսկ տեղակալ Գրաքենպըրիի սպանուիլն ստոյգ է։ «Աղէտքը կատարեալ է, կ՚ըսէ Թայմզ։ Ցիշեալ գունդէն ոչ ոք ողջ մնացած է, բաց ի չորս փախստականներէն որք գոյժը բերին հասուցին Բրիտանեան հողն, սահմանագլխին այս կողմն։ Անգլիացիք ընդհանրապէս տեղեակ չեն Մանիփուրի գործերուն, ինչպէս ոչ ոք փոյթ կ՚ընէր Զուլուստանի գործերուն տեղեկանալու, մինչեւ որ գոյժն եկաւ Իզանտլանայի աղետալի պարտութեան, ուր Զուլուներն անգլիացի զօրքը ջարդեցին։ Այս վերջին ժամանակներս Անգլիացիք շատ մը լուրեր առին անգլեւ-հնդիկ զօրաց դէպ ի Սեւ Լեառն և դէպ ի Լուշայ արշաւանքին, նաեւ Պիրմանիոյ գահուն արդի թեկնածու Զաուպուայի ապստամբութեան վրայ։ Բայց աղետալի լուրը կուգայ այնպիսի կողմէ մը ուր վտանգ չէր գուշակուեր բնաւ։ Եւ արդ Անգլիացիք պիտի հասկնան թէ ո՛րչափ բազմակնճիռ գործ է խաղաղութիւն պահպանել հնդկային սահմանաց վրայ։»

Թայմզ հետեւեալ կերպիւ կը բացատրէ այն պաշտօն զոր Պ. Քինթըն ունէր կատարել ի Մանիփուր։

Մանիփուր բնիկ պետութիւն կամ իշխանութիւն մ՚է Ասամի արեւելեան սահմանաց վրայ։ Անգլիացւոց կողմէ Պիրմանիոյ գրաւումէն ի վեր, Մանիփուր ամեն կողմէ անգլիական երկիրներով պաշարեալ է։ Բայց աւելի շատ յառաջ Անգլիացիք յայտարարած են թէ իրաւունք ունին Մանիփուրի քաղաքական գործերը վարելու։ Անգլիացիք քանիցս ազատած լինելով զՄանիփուր Պիրմանիոյ Թիպաու թագաւորին իշխանութեան ներքեւ իյնալէ, անգլիական պահանջումն արդարութեան վրայ հիմնեալ էր։ Մանիփուրի վեհապետն ալ, Մահարաճա Ջանտրա Քիրթի Սինգ, հաւատարիմ և օգտակար բարեկամ եղած է Անգլիացւոց, և 1879 ի Նաւալի պատերազմին մէջ կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած լինելով, անգլեւ-հնդիկ կառավարութիւնն ի վարձատրութիւն խնդրեց Վէհ. Թագուհիէն Հնդկաստանի Աստղ պատուանշանը տալ նմա։ Մահարաճան իւր գերիշխանութիւնն հաստատեց 1851 ին, և ճանչուեցաւ անգլիական կառավարութեան կողմէ։ Քառասուն տարի պահեց իւր դիրք, ջախջախեց ամեն ըմբոստ շարժում, մինչեւ որ անցեալ աշնան սովորականէն աւելի հզօր և ազդեցիկ ճիգ մ՚եղաւ իրեն դէմ, և տապալեցաւ յիշխանապետութենէ։ Կոչում ըրաւ Անգլիացւոց, և հետեւապէս Ասամի նշանաւոր ընդհանուր գործակալն Պ. Քինթըն զօրքով ղրկուեցաւ Մահարաճային իշխանութիւնը վերահաստատելու։ Պ. Քինթըն ամենայն համարձակութեամբ արշաւեր է յուզեալ երկրին կեդրոնն, և ցեղապետներն ի ժողով գումարեր է, շարժման գլխաւոր հեղինակը բռնելու համար։ Նոյն գիշեր բնիկ ցեղեր կը յարձակին անգլ. բանակետղւոյն վրայ։ Կռիւն երկու օր կը տեւէ, և անգլ. զօրքը Մանիփուրի բլուրները ծածկող խիտ մացառներուն մէջ պաշարուած լինելով, չեն կրնար ո՛չ նահանջել ո՛չ յառաջանալ։ Այն քաջ լեռնականք՝ Ղուրքայք՝ որք անգլ. հրամատարութեան ներքեւ կանոնաւոր և կարգապահ զինուորներ եղած են, իրենց բնածին կորովով կը դիմադրեն յարձակողաց։ Քառասուն ութ ժամ կը կռուին, և իրենց սպայից հաւատարիմ կը մնան մինչեւ որ ռազմամթերք կը սպառին։ Ցանժամ Պ. Քինթըն հրաման կուտայ «Փախէ՛ք, ազատեցէ՛ք»։ Որովհետեւ յարձակողք վայրագ բնաւորութեան տէր մարդիկ էին, յուսալի չէ որ փախստական Ղուրքայից կեանքին խնայած լինին. բայց հաւանական է որ գերի ինկած Անգլիացւոց խնայուած լինի՝ իբրեւ պատանդ վար դրուելով։

Այս պարտութեան վրայ, կ՚երեւի թէ ի Մանիփուր զինուորական ծանր գործողութեանց պիտի ձեռնարկուի։ Անգլիական գերիշխանութեան դէմ այսպիսի բուռն հարուած մը անպատիժ չի կրնար թողուիլ։ Մանաւանդ որ Մանիփուրցիք եթէ անպատիժ թողուին, կրնան քաջալերուիլ այն Պիրմանք որք տակաւին կատարելապէս չեն հնազանդած անգլ. իշխանութեան։ Մանիփուրի մայրաքաղաքին մէջ անգլ. գործակալ Պ. Կրիմուտ և իւր կին դժնդակ դիրք մ՚ունին, և եթէ Մանիփուրցիք Անգլիացիներն իբրեւ պատանդ վար դրած են, իրենց վրայ յարձակիլ կրկնապէս կը դժուարանայ, մանաւանդ որ Մանիփուրի լեռնոտ երկրին մէջ արշաւանք դժուար գործ է։ Ի մի բան, Հնդկաստանի սահմանաց վրայ ծագած նոր խնդիրն ոչ նուազ հոգ կը պատճառէ անգլեւ-հնդիկ կառավարութեան, ըստ վկայութեան լոնտոնեան մամլոյն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Պերլինէն կը ծանուցուի թէ Աքուփինեային օրէնսգիծ մը մատուցուած է սերպական փոխառութեանց տոկոսին զեղչման համար։

—Քիեւի նահանգապետ զօրավար Իկնաթիէֆ Փեթերսպուրկ գնաց, հրեայ ազգութեանց և կրօնային դաւանութեանց վերաբերեալ նոր կանոնադրութիւնը պատրաստող յանձնաժողովոյն մասնակցելու։

—Մարաթններու ահագին արշաւանք մը կուգայ Ճէզայիրի վրայ, հարաւէն դէպ ի հիւսիս յառաջանալով։

—Միլան Ա. սերպ Նախարարութենէն խնդրեց որ իրեն տրուելիք տարեվճարին դրամագլուխը՝ վեց միլիոն ֆրանք՝ ի Փարիզ դրամատան մը յանձնուի, ուստից ինք ամեն տարի տոկոսն առնու։ Սերպ կառավարութիւնը մերժողական պատասխան տուաւ։

—Կէչքէմէտի շրջանակին ընկերվարական ընտրողք պատասխանեցին Պիզմարքեանց թէ իրենց շրջանակ մեծ մարդու մը պէտք չունի իբրեւ ներկայացուցիչ Ռայխսթակին մէջ, այլ այս գաւառին վիճակն ու պէտքերը գիտցող և պաշտպանելու յանձնառու գործնական մարդու մը։

—Պուլկարիոյ ելմտական նախարար Պ. Պելչեվ, որոյ կարի անակնկալ մահը պատահեցաւ անցեալ ուրբաթ ի Սոֆիա, շատ անփաս մարդ մ՚էր, եւ անձնական թշնամի չունէր բնաւ։ Սամ. կայսերական Լիսէի յաջողագոյն ընծայաւարտներէն էր։ 35 տարեկան էր, և ելմտական նախարար անուանուած էր մի քանի ամիս յառաջ, իբրեւ գործնական մարդ մը, առեւտրական, ելմտաւորական և տնտեսական խնդիրներու քաջհմուտ։ Իշխանն յատուկ յայտարարութեամբ մը ցաւ յայտնեց այս օգտակար մարդուն մահուան համար։

—Փարիզի հանրային համաժողովոյն մէջ, գերման և ֆրանսացի հանքագործները սիրով վարուեցան, Գերմանք Մարսէյյէզն երգեցին Ֆրանսացւոց հաճելի լինելու համար, որք եռանդագին ընդունելութիւն մ՚ըրին իրենց գերման արհեստակցաց, և յետոյ ամենքը մէկէն ֆրանսական ժողովրդային երգեր երգեցին։ Այս աշխատաւէր և պարկեշտ գործաւորք կ՚ըսեն թէ մեք իրարու դէմ կռիւ չունինք։

—Փանէլեանք և հակափանէլեանք կը շարունակեն Իռլանտայի փողոցներուն մէջ կուսակցական պայքարը բիրմամբ, և կը կարծուի միջամտութեան անգլ. ոստիկանութեան, որոյ դէմ երկոքին խմբակք ցայս վայր չէին դադրած գանգատելէ։

ՆԻՒ-ՕՐԼԷԱՆՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հռոմէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Նիւ-Օրլէանսի դէպքին պատճառած յուզումը խաղաղեցաւ, և իտալեան կառավարութիւնը զոհերուն ընտանեաց համար պահանջելով հանդերձ արդար հատուցում, կ՚ըմբռնէ ամերիկեան կառավարութեան դժուարութիւններն։ Իտալեան հանրային կարծիքն ալ քաջ գիտէ Մաֆիայի աւազակային ընկերութեան գազրելի գործունէութիւնը. գիտէ թէ համակրելի մարդիկ չեն Մաֆիայի անդամք, և Սիկիլիայէն յԱմերիկա գաղթողներէն շատեր արդարութեան ձեռքէն փախչող չարագործներ են։ Նիւ-Օրլէանսի դէպքէն ի վեր շատ Ամերիկացիներէ լսուած է թէ «Երանի՜ թէ Մաֆիայի անդամներէն շատեր ալ նո՛յն վախճանն ունենային»։ Իտալեան հանրային կարծիքը չի պահանջեր բնաւ որ Իտալիոյ կառավարութիւնն այս խնդրոյ մէջ բուռն ճնշում ի գործ դնէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան վրայ, որ ամեն արդար պահանջմանց անշուշտ գոհացում պիտի տայ արդէն։ Աւելորդ է ուրեմն յարել թէ իտալեւամերիկեան պատերազմի երկիւղք անտեղի են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պըլինըր Թակպլաթ կը պատմէ թէ 1876ին, ռուսական ռազմափորձերուն առթիւ Վիլհելմ կայսեր ներկայացուցիչ զօրավար Մանթէօֆէլ խորհուրդ տուաւ Ցարին ազդուապէս գործելու, հաւաստելով թէ Գերմանիա բարոյապէս և նիւթապէս պիտի օգնէ իրեն եթէ Ֆրանսա և Անգլիա միջամտեն։

Երբ Պիզմարք իշխան իմացաւ Պ. Մանթէօֆէլի այս ընթացքը, խստիւ հերքեց և մերժեց, Ցարը, կարծելով թէ դիւանագիտական կեղծիք մ՚է այս, շարունակեց հաւատալ Մանթէօֆէլ զօրավարին յայտարարութեանց, և Պերլինի Վեհաժողովին մէջ միայն ճշմարտութեան վերահասու եղաւ։

Պիզմարք իշխանի և Մանթէօֆէլ զօրավարի կողմէ իրեն դէմ պատրաստուած խաղուն զայրացած, Ցարը Ֆրանսայի մերձեցաւ, և ամեն պատեհ առթիւ փութաց իւր դժկամակութիւնն յայտնել Գերմանիոյ դէմ։

Պիզմարք իշխան եւս, իւր կողմէ, վաճառեց Գերմանիոյ ձեռքը գտնուած ռուսական արժէթուղթերը, զորս Ֆրանսա գնեց։ Ահա այս կերպով բացուած Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ հակառակութիւնը։

ՔՈՒԱՐԺԱԼԻ ԴԷՊՔ Ի ՓԱՐԻԶ

Պ. Պլովից, Թայմզի փարիզեան թղթակիցը, Պոտէնպոտէր Հանտէլին մէջ հրատարակեց հետեւեալ պատմութիւնը, ցոյց տալու համար Փարիզի գերմանական դեսպանին հաշտարար, խաղաղասէր և զուարթ բնաւորութիւնն։

Անցեալ տարի օր մը, դեսպան Միւնսթէր կոմս կառքով Պուլոնիի անտառին ծառուղիէն կ՚անցնէր, իւր քով ունենալով դուստրն ու եռեւն անգլիացի սպասաւոր մը որ փեղոյրին վրայ կը կրէր գերմանական գլխանշանը։

Ծառուղւոյն մուտքին մօտ, քանի մը ֆրանսական պահեստի զօրաց զինուորականներուն պարեն հացը կը բաշխուէր։

Զօրաց կարգերուն մէջէն ձայն մը գոչեց.

«Աւասի՜կ գերմանական դեսպանը.

Իսկոյն, զինուոր մը, ոտքոյն և եռանդուն, իւր հացը դէպ ի կառքն ու կառավարը նետեց։

Հացն ինկաւ սպասաւորին գլխանշանին վրայ, որ ձեռաց կրկին շարժմամբ բռնեց թէ՛ հացն և թէ գլխարկը։

Կոմս Միւնսթէր կառքը կեցուց, եռին դարձաւ, հրամայեց իւր ծառային դնել գլխարկն, և կառքն յառաջ քշելու վրայ էր՝ գործը չերկարելու համար։ Բայց արդէն զինուորները ժողվուած էին և կը նայէին թէ ի՛նչ ելք պիտի ունենար գործը։

Նկատակը նետողն, իւր այս շարժումէն խիստ զղջացած, դուրս ելաւ կարգերէն, ու գոչեց.

—Հա՛ցս, տուէք հա՛ցս, եթէ կը հաճիք։

Դեսպանը կառքը կեցուց, դէպ ի զինուորները դարձաւ, և հնչուն ու հանդարտ ձայնիւ ըսաւ.

—Ամենէ՛ն, Պարո՛ն. գոհացում մը պէտք է ինձ, և զայդ պիտի տաք իմ ձիերուս, որք աչուընին չորս բացեր են այդ հացին վրայ յորմէ շատ կ՚ախորժին։

Եւ զինուորաց ծիծաղներու ու կեցցէներու մէջտեղ, սրարշաւ յառաջ վարեց իւր կառք։

Այս է Պ. Պլովիցի պատմութիւնն, և արդարեւ գերմանական դեսպանատան մէջ կը յայտնեն թէ (կ՚ըսէ Թայմզ) երկու տարիոյ չափ առաջ այսպիսի դէպք մը պատահած է։

Բայց այդ դէպք Պ. Պլովիցի հասկցած կերպով տեղի չէ ունեցեր։ Զինուորները, խաղալու ատեններն, հաց մը նետեր են կառապանին։ Բայց հաւանական է այս զինուորներ չգիտէին թէ անցնողը Գերմանիոյ դեսպանն էր։

Կառապանը, փոխանակ հացն ետ դարձնելու, վար դրաւ, և հոն գտնուողները, զինուորք, կոմս Միւնսթէր և իւր դուստր, պարզապէս ծիծաղեցան եղելութեան վրայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Մոսկուայի և Փեթերսպուրկի մէջ, ինչպէս և ռուսական կայսրութեան զանազան կառավարական քաղաքաց մէջ, կան աղջկանց համար մեծ վարժարաններ։ Մեծն Կատարինէէն ի վեր գոյութիւն ունին ասոնք, երբ՝ տասն եւ ութերորդ դարուն վերջերը՝ Նորին Կայսերական Վեհափառութիւնն հիմնեց Փեթերսպուրկի մէջ Սմոլնի հաշակաւոր վանքն։ Այդ կրթական հաստատութիւններ ընդարձակ գիշերօթիկ դպրոցներ են, ուր աշակերտուհեաց կը տրուին հագուստ, գիրք, թուղթ և բոլոր պէտք եղածները։ Կան մասնաւոր բնակարաններ տնօրինուհւոյն, վերատեսչուհւոյն և վարժուհիներու համար, գործարաններ գծանէ և ուրիշ հագուստեղէնի, կօշկաշինութեան համար. կան նաեւ լուացարաններ, խոհանոցներ և հարիւրաւոր անձանց

—)(189)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Դիպուածով, մարդ երբ գործ չունենայ, կ՚երթայ Ֆրանսական պանքային քովերը կը սլքտայ։

—Հասկցայ։

—Շատ դժուար չէ։

—Համազգեստ կրելու վարժուած կը թուիք։ Իրօք սպասաւո՞ր էք։

—Այո կամ ոչ, երբ պէտք ըլլայ։

—Այսինքն թէ, ըստ պարագայից, պէտք եղած կերպով կը ծպտիք։

—Այո։

—Ձե՞րն է այս հագուստը։

—Այո, ես գնեցի։

—Ո՞ւր կը բնակիք։

—Ընկերոջս հետ։

—Ատիկա չցուցներ ձեր բնակած տեղը։

—Գիտէք թէ ընկերս ինչ ըսաւ։

—Կը մերժէ՞ք անոր պէս պատասխանել։

—Ուրիշ կերպով չենք կրնար պատասխանել։

Գործակատարն ոտքի ելաւ։

—Տարէք, ըսաւ գործակալներուն։

Ժամ մը վերջն, ոստիկանութեան գործակատարին դահլիճին մէջ, Լօռի և Քօլիպուի անգամ մըն ալ հարցաքննուեցան. բայց իրենց խոհեմ զգուշաւորութիւնը չձգեցին նորէն, և միեւնոյն պատասխանները միայն առին իրենց բերնէն։

Այն ատեն իր տեղեկագիրն ստորագրեց և իսկոյն ղրկեց զայն Հանրապետութեան գործակալին։

Իրիկուան կառք մը եկաւ երկու չարագործները տարաւ ոստիկանութեան բանտը։

ԻԳ

ՈՒՐ ԼԵՐԴԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԻՆ ՎՐԱՅ ԽՕՍՈՒԱԾ Է ԼԱՍԷՌԻ ԿՈՄՍԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Քիչ վերջը, Վան Օսէն եկաւ։

—Աւա՜ղ, ըսաւ անոր Կապրիօն, բժշկին աջէն, Պ. Ռուսօ կ՚ուզէր ձեզ հետ տեսնուիլ, կը յուսար որ շուտ պիտի գայիք. հիմայ չկրնար խօսիլ. ինք ալ ատկից կը վախնար։

—Կրնա՞մ տեսնել զինքը, հարցուց Վան Օսէն։

—Այո, կրնաք, ըսաւ բժիշկը։

Եւ վիրաւորին սենեակը մտան։

Իր բարեկամը ճանչնալով, կոմսին նայուածքը պայծառացաւ, ձեռքն երկնցուց. Պ. Վան Օսէն բռնեց, սեղմեց զայն, և անկողնոյն վրայ ծռելով համբուրեց վիրաւորեալն բռնելով։

—Խե՜ղճ բարեկամս, խե՜ղճ բարեկամս։

Կոմսը փորձեց խօսիլ։ Անհնա՛ր էր։ Ձայն մը չելաւ կոկորդէն. լեզուն կարծես անդամալուծուած էր։

Այն ատեն կուրծքին մէջ հեծկլտանքներ լսուեցան և աչքերէն խոշոր արցունքներ գլորեցան։

Ցանկարծ աչքերը փայլեցան, արտայայտութիւն մը ունեցան և Պ. Վան Օսէնին ու Կապրիօնին դարձան փոխ առ փոխ։

—Կը լսէ՞ս զիս, հարցուց Պ. Վան Օսէն։

Գլխով այո ըսաւ։

—Նայուածքէդ կը հասկնամ թէ պարոնն ինձ բան մը պիտի ըսէ։ Այսպէ՞ս է։

Կոմսը նորէն գլխով հաստատեց։

—Պարոն, ըսաւ Կապրիօն, ձեր խօսքերէն մէկը չմոռցայ. ձեր ինծ տուած պատուէրներուն համաձայն պիտի վարուիմ և ձեր ըսածները Պ. Վան Օսէնին պիտի հաղորդեմ։

Վիրաւորը գոհ երեւցաւ։

Քիչ մը վերջը, բժշկին խօսքովը Կապրիօն և Պ. Վան Օսէն դուրս ելան սենեկէն։

—Ըսել է գիտէ՞ք բարեկամիս ըսելիքը, հարցուց Հոլանտացին։

—Երբեք, չյայտնեց ինծ գաղտնիք մը զոր ձեզ միայն կ՚ուզէր վստահիլ, զոր ձեզ ալ չէր յայտնած ցարդ։

—Ա՜հ, ըրաւ Պ. Վան Օսէն զարմացած, կը կարծէի թէ բարեկամս ինծմէ բան չէր ծածկեր։

—Պ. կոմսը ըսաւ թէ ...

—Ի՛նչ, գիտէ՛ք, ընդմիջեց Պ. Վան Օսէն։

—Այո, գիտեմ թէ մէկ քանի ծանր պատճառներով Պ. տը Լասէռ Բիէռ Ռուսօ կոչած է ինքզինքը։

—Եթէ չեմ սխալիր, դուք պարոն Կապրիօնն էք. դո՞ւք էք որուն յանձնած է բարեկամս իր աղջիկը գտնելու պաշտօնը։

—Այո, պարոն։

—Ժամանակաւ ձե՞զ յանձնած է Սանղաքի դերակոմսին վերաբերութեամբ պաշտօն մը։

—Ով կը նմանի անոր որուն համար Պ. կոմսը նորէն կոչեց զիս, քանի որ հիմայ ալ պէտք է գտնել թէ Սանղաքի դերակոմսն ո՞ւր կը գտնուի։

—Իրաւ է, որովհետեւ կ՚երեւի թէ մեղսակցութիւն ունի Օռօռի առեւանգման մէջ։

—Միակ յանցաւորը նա է, պարոն։

—Բարեկամս ըսաւ թէ Վէռվէնի մարգիզը ...

—Պ. տը Լասէռ արտաքին երեւոյթներէ խաբուելով Վէռվէնի մարգիզն ամբաստանեց, բայց ես ապահով եմ որ անիկա անմեղ է։

—Ա՜հ։

—Սանղաքի դերակոմսն է որ օրիորդ տը Լասէռն առեւանգել տուած է։

—Ի՞նչ նպատակաւ։

—Լասէռի կոմսէն վրէժ լուծելու համար։

—Այո, կարելի է։

—Այնչափ կարելի է որ Սանղաքի դերակոմսն է Պ. տը Լասէռն սպաննել ուզողն այն երկու չարագործներուն ձեռքով որոնց միջոցաւ օրիորդ Օռօռը յափշտակել տուած էր։

—Օ՜հ, ըրաւ Պ. Վան Օսէն, բայց այն ատեն արդարութիւնն, այս ծանր գործէն յուզուած, այդ զզուելի դերակոմսը կը փնտռէ։

Կապրիօն գլուխը ցնցեց։

—Արդարութիւնը բան մը չգիտեր և պէտք չէ որ բան մը գիտնայ, ըսաւ։

—Դերակոմսին մեղսակիցները չձերբակալուեցա՞ն։

—Այո, բայց բան մը չխոստովանեցան։

—Լաւ. Բայց դուք, պարոն Կապրիօն, որ ամեն բան գիտէք, արդարութեան իմաց պիտի տաք։

—Ոստիկանութեան գործակատարին առջեւ լռութիւն պահեցի, պէտք չէ որ խօսիմ։

—Ինչո՞ւ։

—Պ. Կոմսին կամքն այսպէս է։

—Ի՞նչպէս, գոչեց Պ. Վան Օսէն, կըրնա՞յ դեռ խղճմտութիւն մը, գթոյ զգացում մը և տարօրինակ վեհանձնութիւն մը ունենալ երբ աղջիկը այդ թշուառականին ձեռքն է։

—Չեմ գիտեր Պ. տը Լասէռ ինչ ըզգացման հպատակած է լռութիւն պահել հրամայելով ինծ. բայց գրեթէ ապահով եմ որ ձեզ յայտնել ուզած գաղտնիքն իր որոշմանն օտար չէր։ Ամօթի եւ անպատուութեան խօսք ըրաւ։

—Մինչ իր սխալ գաղափարները, մըմնջեց Պ. Վան Օսէն։

—Պ. կոմսին կամաց հակառակ չգործելու համար, շարունակեց Կապրիօն, ոստիկանութեան գործակատարին ստիպուեցայ բան մը չըսել։ Օրիորդ Լասէռին և դերակոմսին անունը չարտասանուեցան, և այս վերջնոյն մեղսակիցները ձերբակալուեցան իբրեւ գողութեան համար սպանութեան փորձ ընող։

—Դուք ձեր պարտքը կատարեր էք, բայց ի զուր կը հարցնեմ ինքնին թէ ի՞նչու համար Պ. տը Լասէռ անգամ մը խնայեր է Սանղաքի դերակոմսին։ Ի՞նչ գաղտնիք պիտի իմացնէր ինծ։ Վաղը, անշուշտ պիտի կարենայ խօսիլ, և այն ատեն պիտի գիտնամ.... Հիմակուհիմայ, պարոն Կապրիօն, բան մը ունի՞ք ինծ ըսելու. խօսեցէք, մտիկ կ՚ընեմ։

—Պ. կոմսը գիտնալով թէ ձեր անձնուէրութիւնն իրմէ բան մը չմերժեր, կ՚ուզէր ծառայութիւն մը խնդրել ձենէ։

—Ի՞նչ բանի մէջ։

—Ամեն բանի մէջ։ Կը յուսայ, մանաւանդ մեր խուզարկութեանց մէջ, որ իր տեղը կը բռնէք։

—Բան մը չեմ կրնար մերժել իմ հին բարեկամիս, պատասխանեց Պ. Վան Օսէն. պիտի ընեմ ինչ որ պէտք է ընել։

—Պ. Կոմսը հրաման տուաւ ինծ ձեզ հետ համաձայնելու, ամեն օր ձեզ տեղեկագիր մը տալու, ինչպէս կ՚ընէի իրեն, ձեր պատուէրներն ընդունելու և առանց դիտողութիւն ընելու ձեզ հնազանդելու։

(Շարունակելի)

պահպանման համար զանազան նիւթեղէններ։ Աշակերտուհին ամէն կարգի մէջ կը մնայ տարի մը, և կ'անցնի միւս կարգին՝ յաջող քննութենէ մը վերջ։ Եթէ հիւանդութեամբ կամ ծուլութեամբ անյաջող լինի, տարի մ'ալ պարտի մնալ նոյն կարգին մէջ։ Այս կը նկատուի մեծ դժբախտութիւն կամ ըստ պարագային նուաստութիւն մը. բայց ծնողք յանցանքն իրենց դստերց փափուկ կազմուածքին ու երկչոտ բնաւորութեան վերագրելու սկարութիւնն ունին։

Աշակերտուհիներէն չատեր կ'ընդունուին կառավարութեան հաշուոյն, ի նկատ առնլով իրենց հարց ծառայութիւններն։ Այլք որ այսպիսի առանձնաշնորհման իրաւունք չունին, կը վճարեն տարին չնչին գումար մը։ Այս վարժարանաց զարմանալի մէկ կէտն է. որ աշակերտուհիք պարտին ծրագրին պարունակած մէն մի գիտութիւնն և արուեստ ունիլ. փոյթ չէ թէ չունենայ ճաշակ երաժշտութեան համար, կամ տաղանդ գծագրութեան համար. ստիպուած է որոշեալ ժամուն դաշնակ զարնել և պատկեր գծել։ Անլսելի կը մնան ծնողաց բոլոր խօսքերն, երբ կը խնդրեն որպէս զի իրենց աղջկունք ազատ մնան գծագրութենէ, որուն բնական յարմարութիւն չունին, ազատ մնան ուսմանց անհաճելի մէկ ճիւղին ժամանակ վատնելէ, և թէ այդ ժամանակն աւելի լաւ կրնային չահագործել՝ փոխանակ գծագրութեան՝ դաշնակահարութեան զբաղելով, որուն համար իրենց զաւակունք տաղանդ կրնան ունենալ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշա՝ ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին՝ գոհունակութեան գիր ուղղած է որպէս առ այլ կրօնական պետս, նոյնպէս առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն մեր, Ն. Կ. Վեհափառութեան ծննդեան տարեդարձին առթիւ մատուցեալ շնորհաւորական և մաղթանաց ուղերձին ի պատասխան։

Էջմիածնայ պաշտօնական Արարատ ամսագրի մարտի թուոյն մէջ կը կարդանք.

Վեհափառ Հայրապետի Դիւանապետ կառավարիչ Սահակ վարդապետ Բաղտասարեանց արձակեցաւ ի պաշտօնէ Դիւանադպրութեան և ի տեղի նորին կարգեցաւ Սահակ աբեղայն Ամատունի։

Կարնոյ գաւառական վարչութեան կողմէ ի Պատրիարքարան ուղղեալ տեղեկագրոյ մը համաձայն, միաձայնութեամբ նոյն վիճակէն Ազգ. Երեսփոխան ընտրուած է Վսեմ. Արիկ էֆէնտի Ունճեան։

Քանի մ'օրէ հետէ կ'ըսուի թէ Պրուսայի Առաջնորդ Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Ս. Արքեպիսկոպոս այս օրերս Կ. Պոլիս պիտի գայ առ ի դարման և յօդափոխութիւն, կամ՝ բաւական համարելով քսանեւվեցամեայ առաջնորդութիւնն Պրուսայի վիճակին վերայ, Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի առանձնանայ առ ի հանգիստ։ Անհաւանական կը թուի մեզ այս լուր։

(Փունջ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հռոմի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանեցաւ Սուպհի պէյ, առաջին քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Վիէննայի։

Հանրային Պարտուց Վարչութեան մօտ օսմանեան գոմիսէր անուանեցաւ Մուրատ պէյ, արտօնատէր Մէշ՚ու լրագրոյ։

Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանեցաւ Մուսթաֆա պէյ, առաջին քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Հռոմի։

Հալէպի Այնթապ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալի պէյ, նախկին գայմագամ Գալգանտէլէնի։

Ֆիզան գաւառի Սէօքէթէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Իպրահիմ Խալիլ էֆէնտի, նախորդ միւտիր Ար գիւղախումբին։

Գասթամունիի Գարըը գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Իսհագ Լութֆի էֆէնտի, նախորդ միւտիր Թաըրագըը գիւղախումբին։

Գոնեայի Պէյքօնաք գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Մեհմէտ Ալի էֆէնտի, նախկին միւտիր Փաշա Լիմանի։

Մարտինի Հապապ գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Ապտիւլաղիզ էֆէնտի, նախորդ միւտիր Գարապէքեանի։

Այտընի Գարուճըք գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Հաճի Օսման էֆէնտի, նախորդ միւտիր Սուլթան Հիսարի։

Նոյն նահանգին Պրունապատ գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Հիլմի էֆէնտի, նախորդ միւտիր Նիֆ գիւղախումբի և նմա յաջորդեց Բիչտի պէյ, նախորդ միւտիր Պրունապատի։

Պրուսայի Պալաթ գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Շէվգէ էֆէնտի, նախորդ միւտիր Ազեաղըի։

Նիկոմիդիոյ Ազեաղը գիւղախումբին միւտիր անուանեցաւ Նուրի պէյ, նախորդ միւտիր Պալաթի։

Ատանայի Իչ Իլ գաւառին Անամուր գաւառակին թղթակցութեանց քարտուղար անուանեցաւ նոյն տեղացի Ապտիւլգատէր էֆէնտի։

Սըղերդ գաւառին մարդահամարի քարտուղար անուանեցաւ Իսմայիլ էֆէնտի, նախորդ քարտուղար թղթակցութեանց Շիրվանի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ հունգարացի Պ. Սթասքէի, որ օսմանեան զինուորաց նուագածուաց խումբերու բարենորոգման համար ծրագիր մը մատուցած է։

Ի ՆԱՑՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը՝ չաբաթ օրն և երէկ, իսկ Բարձր. Սպարապետն ու Ծովային գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ Զմիւռնիոյ քարափանց խնդրովն, սակայն որոշման մը չյանգեցաւ։ Նախարարաց Խորհուրդը նոյնպէս նկատողութեան առաւ Սամսոնէն ի Սեբաստիա երկաթուղի մը շինելու համար Պ. Պ. Բոթառի ու Մաքառի առաջարկները, և Ներքին խնդիրներով եւս զբաղելով իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը մինչեւ ուշ ժամանակ զբաղեցան կարեւոր խնդիրներով։

—Շաբաթ օրը Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարն ելմտական գործոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեցին, որոց պահ մը ներկայ գտնուեցաւ Ելմտական նախարար Նազիֆ պէյ։

—Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Ազարեան Գերապայծառ չաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով, պահ մը տեսակցեցաւ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշայի հետ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՅՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ

Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ փոխանորդ Տ. Կէրմանոս վարդապետին ծանուցուած է թէ կայս. կառավարութիւնը վաւերացուցած է Տ. Գէրասիմոս Սրբազանի ընտրութիւնն ի Պատրիարքութիւն Յունաց Երուսաղէմի։ Տ. Կէրմանոս փութացած է սոյն վաւերացումը հեռագրաւ հաղորդել Պատրիարքին որ Դամասկոս կը գտնուի։

ԱՀՄԷՏ ԷՅՈՒՊ ՓԱՇԱ

Ուրբաթ օրուան Աէլամլըքէն յետոյ Ահմէտ Էյուպ փաշա պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։

Ահմէտ Էյուպ փաշա չաբաթ առաւօտ կրկին անգամ կայս. պալատ գընաց և շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն նկատմամբ եղած կայսերական մեծարանաց համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թուգէլի Վէգայիէն քաղուած)

Որոշմամբ Նախարարաց Խորհրդոյ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, օսմանեան դրամներու պատրաստութեան ծախուց փոխարէն արքունի Փողերանոցին կողմէ զուտ ոսկիի վրայէն առնուած հարիւրէն մէկը, երեսուն փարայի իջուցուած է մեծաքանակ պատրաստութեանց յատուկ ըլլալու և Եւրոպայի մէջ այդ առթիւ առնուած վարձքին համաձայնեցնելու համար։

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը ծանուցած է ամեն կողմ որ, Տոքթ. Բոխի հիւծախտի դէմ գտած դարմանը՝ ի մայրաքաղաքիս կայս. Իրատէով հաստատուած հիւանդանոցին մէջ գործածուելով ձեռք բերուելիք արդիւնքին վրայ՝ մինչեւ որ այդ դեղը պաշտօնապէս կիրառութեան դրուի, ոչ մէկ բժիշկ գործածէ զայն, գիտնալով որ այս պատուէրի հակառակը գործող բժիշկները, կայս. Իրատէի մը համաձայն, օրինաց տրամադրութեան պիտի ենթարկուին։

—Որոշմամբ Նախարարաց Խորհրդոյ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Կարնոյ նահանգին մէջ գտնուած Իրքէնս գիւղախումբը Թորթում գաւառակէն անջատելով, Ներկայ մարտ ամսէն սկսեալ միացած է Քէաքիմ գաւառակին։

Նոյնպէս Ատանայի Ֆօզան գաւառին Հաճըն գաւառակին իրաւասութեան ներքեւ գտնուած Գազանճը և Ջիւրիքլէր գիւղերն, աւելի Ֆէքէ գաւառակին մօտ ըլլալով, Հաճընէն անջատուած և միացուած են Ֆէքէի։

—Պանտրմայի Չընար անուն տեղը բնակութիւն հաստատած քառասուն տունուոր գաղթականաց համար Իգսանիյէ անուն գիւղ մը հաստատուած է։

—Երզնկայի Րէֆահիյէ գաւառակին Գալի գիւղն երկրաշարժներու պատճառաւ անբնակելի դարձած ըլլալով, որոշուած է այդ գիւղն արդէն որոշուած տեղն հաստատել և առ այդ հարկ եղած 55,000 դրուշի ծախքն անցունել ներկայ 1307 տարւոյ ելմտացոյցին մէջ։

—Անցեալ 1306 տարւոյն մէջ Վրճռաբեկ ատենի առաջին ընդհանուր դատախազութեան յանձնուած են 14,392 գրութիւնք, որոց մէջ կան 2,905 հատ՝ 1305 տարիէն փոխանցեալ։ Այդ գրութեանց 12,560ին օրինական գործողութիւնք կատարուելով, 1832ը փոխանցուած են 1307 տարւոյն։

1306 տարւոյն մէջ Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազութիւնը՝ 1305 տարիէն մնացածներն ալ հաշուելով, ընդ ամենը 8907 գրութիւններ ստացած է, որոց 8814ին օրինական գործողութիւնք կատարուած և մնացեալ 93ն, որք տարւոյն վերջերը հասած են, փոխանցուած են 1307 տարւոյն։

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա նախընթաց օր Ելմտական Նախարար Նազիֆ պէյի ապարանքը գնաց և պահ մը տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ՍՕՍԻԷԹԷ ՏԸ ՇԱՆԺ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ ի մասին բարեփոխման Սօսիէթէ Տը Շանժ Է Վալէօռ դրամատան կանոնագրոյն ինչ ինչ յօդուածոց։

Առեւտրական տնօրէն ու Պորսայի գոմիսէր Իսմայիլ պէյ և նոյն դրամատան պաշտօնեայներէ մին հրաւիրուած են ներկայ գտնուելու այս աւուր խորհրդակցութեանց։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ պաշտօնական Էնվէրը Շարքիյէ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Նահանգին կուսակալը փետրվար 28ին ի. տարեկի ժողովոյ անդամներէն Տէրվիշ էֆէնտիի հետ Բասէն գաւառակի կեդրոնը գնացեր և ուրբաթ օրը կարին վերադարձեր է։

ՌԱՄԱԶԱՆ

Յառաջիկայ Ռամազան ամսոյն մէջ դատարանք միայն երկուշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրը բաց պիտի ըլլան։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ոստիկանութեան Նախարարութեան որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ոստիկանք պիտի ուսանին Պատժական ու Պատժական Դատավարութեան օրէնքներն, որպէսզի ամբաստանելոց Նախնական քննութիւնք աւելի կանոնաւոր կերպիւ կատարուին։

Արդ, փաստաբան Մանիասզատէ Րէֆիգ պէյ յանձնառած է պատուական ուսուցչի պաշտօնը։ Դասերը պիտի սկսին վաղը։ Ոստիկանութեան Դիւանէն՝ քսան, Բերայի ոստիկանատունէն՝ տասն և Սկիւտարի ոստիկանատունէն տասն ոստիկաններ որոշուելով հարկ եղած գրքերը տրուած են իրենց։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Տրուած որոշման մը համաձայն, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկին՝ փոխառութեան մը փոխարէն իբրեւ աւանդ թողուելիք Ժ-Ը կալուածոց համար տարին հարիւրէն ութ տոկոս պիտի տրուի և փոխտրուելիք գումարն ալ պիտի համապատասխանէ գրաւի դրուած կալուածի արժէքին կէսին։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալները մայրաքաղաքս եկող հունգարացի գիւղատնտեսներն՝ Հունգարիոյ երկրագործական Նախարարութեան կողմէ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի ներկայացուցած էին երկրագործութեան յատուկ մաս մը հաւաքածու սերմեր։ Վսեմ. Սիւրէյա փաշա մատուցած է զայնս Վեհ. Սուլթանին, որ հրամայած է մայրաքաղաքիս շրջակայ արքունի ագարակներն, Հալգալը ագարակն և Պրուսայի տիպար-ագարակը ղրկելով այդ սերմերն փորձել։ Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուած է Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան։

Այդ սերմերուն մէջ կը գտնուին քսան տեսակէ աւելի գունաւոր լուբիաի, գարեջուր պատրաստելու յատուկ գարիի, եգիպտացորենի և այլ սերմեր։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Կայս. հրամանաւ՝ բժշկական վարժարանին ուսուցիչներէն Ֆէյզի փաշա և Նաիմ պէյ ներկայ պիտի գտնուին յառաջիկայ օգոստոս ամսոյն ի Լոնտոն գումարելի առողջապահական համաժողովին։

ՆՈՐ ՏՐԱՄՎԵՐ

Երեք դրամատեարք մենաշնորհ խնդրած են Սկիւտարէն ի Գատըգիւղ Թրամվէյի գիծ մը հաստատելու համար։

Քաղաքապետութիւնն՝ ի ներկայացեան խնդրարկուաց, խորհրդակցութիւններ կը կատարէ և կը քննէ այդ Թրամուէյի գծին անցնելիք տեղերը։

ՀԱՑԻ ԳԻՆԸ

Քաղաքապետութիւնն որոշած ըլլալով հինգ փարայի յաւելում մը ընել հացի գնոյն վրայ, տեղեկագիրն յանձնած է Պետական Խորհրդոյ, որ վաւերացնելով այդ որոշումը, տեղեկագրով մը մատուցած է զայն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ՄՈՒԽԹԱՐՆԵՐԸ

Պետական Խորհրդոյ մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է մայրաքաղաքիս մուխթարներու ընտրութեան եղանակ մը որոշելու համար։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՌԷԺԻՆ

Պարսկական ծխախոտի Ռէժիի ընկերութիւնն առժամեայ կերպով իրեն գերտնօրէն ընտրած է Օսմ. կայս. Պանքայի քննիչ Պ. Սամիւէլ Իվէնս որ ի մօտոյ Թէհրան կ'ուղեւորի։ Ցիշեալ Ռէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Օրնշթայնի յատուկ խնդրանաց վրայ Սըր Էտկ. Վինսընդ հաւանած է որ Պ. Իվէնս վեց ամիս վարէ պարսկական Ռէժիի գեր տնօրէնութիւնն, յետոյ Թուրքիա պիտի դառնայ Օսմ. Պանքայի մէջ իւր պաշտօնը շարունակելու համար։

ԽԱՐԴԱՆՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բերայի ընդհանուր դատախազին ազդարարութեան վրայ Ղալաթիոյ ոստիկանութիւնը չաբաթ օրը ձերբակալեց Թրիանտաֆիլօբուլօ, Խանօբուլօ, Թաթարաքիս և Ֆուքա անուն անձերն որք խարդախական ընկերութիւն մը կազմած էին։ Ասոնցմէ Թրիանտաֆիլօբուլօ ինքզինքն իբրեւ Վառնայի ու Եէրկէօքի մէջ մեծ վաճառական մը ցոյց տալով, մինչդեռ Ֆուքաի միջոցաւ մայրաքաղաքիս վաճառականներէ մեծաքանակ ապրանք գնած և ի փոխարէն սեղանաւորի մը կողմէ վճարելի փոխանակագրեր տուած էր։ Ադոնք իրենց գնած ապրանքներու մէկ մասն աւելի աժան գնով մը ծախելով փոխանակագրերու մէկ մասը կը վճարեն եւ մնացեալ դրամն ալ կը գրպանեն եղեր։ Այս մարդիկ այդ կերպիւ մէկ քանի հազար ոսկի շորթելով, մայրաքաղաքէս հեռանալու պահուն ձերբակալուած են։ Այս խարդախներու ամենքն ալ հելլենական հպատակ են։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԺՈՂՈՎ

Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն չաբաթ օրն ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ նախարար Վսեմ. Րաիֆ փաշայի և ի միջի այլոց զբաղեցաւ Գասապայի երկաթուղւոյն խնդրովն։ Խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցեցաւ ձեռնհաս իշխանութեան։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

Եղեռնադատ ատեանը չաբաթ օրը վերըստին զբաղեցաւ Քէհրիպարճը Համբարձումագայի դատովն և իւր որոշումը տուաւ։ Դատարանը նկատելով որ Համբարձում աղայի խանութին մէջ այրած և ազատուած ապրանքներու արժէքը կը համապատասխանէ ապահովագրութեան գումարին և նկատելով որ ամբաստանեալն որ և է չահ չունի իւր խանութը դիտմամբ այրելու, անպարտ արձակեց Համբարձում աղան։ Այս որոշում հաղորդուելու պահուն դատարանին մէջ գտնուող անձինք «կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան» աղաղակեցին։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ

Քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշա Տէրքոսեան ջրի ընկերութեան հետ բանակցութիւններ կը կատարէ մայրաքաղաքիս փողոցները ամառը ջրելու համար։ Քարտէս մը պատրաստուած է, յորում նշանակուած են Թաղապետութեան Ա. Դ. և Զ. շրջանակաց մեծ փողոցները։ Շաբաթ օրը կատարուած խորհրդակցութեանց պահուն ընկերութեան տնօրէնը առաջարկեց մէկ տասնամեայ ջուրով ոռոգել այն փողոցներն, որք կապոյտ գծով մը նշանակուած են պատրաստուած քարտէսին մէջ։ Վսեմ. Րըտվան փաշա առաջարկեց պէտք եղած քանակութեամբ ջրել փողոցներն ինչպէս նաեւ բարեփոխել պայմանագրոյն ինչ ինչ կէտերն։ Խորհրդակցութիւնք որոշման մը չյանգեցան։

Եւրոպացի երեւելի անձնաւորութիւնք ցաւակցական հեռագրեր ուղղած են վախճանեալ Ահմէտ Վէֆիգ փաշայի ընտանեաց։

—Անցեալ կիրակուն Թարապիոյ մէջ Հայ-Հռոմէականաց եկեղեցին գողեր մտնելով արծաթեայ անօթներ գողցեր են։

—Կէյվէի գաւառակին Թաղապետական բժիշկ կարգուած է Արմենակ էֆէնտի, Հիլմիւպարտ քաղաքային բժշկական վարժարանին։

—Անտառաց մասնագիտաց դիւանին որոշմամբ Շքոտրայի նահանգին անտառաց ընդհանուր քննիչ անուանուած է Միհրան էֆէնտի, անտառաց նախորդ ընդհանուր քննիչ Ատանայի։

—Երէկ առաւօտ ի Պոլիս Վէզնէճիլէրէն անցնող եօթանասունեւհինգամեայ ծերունի մը, Մեհմէտ անուն, յանկարծամահ եղաւ։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք ձերբակալեցին Ֆէթհուլլահ և Միքայէլ անուն երկու չարագործներ, որք հեռաւոր տեղերէ մայրաքաղաքս եկող բեռնակիր ուխտաւորներ խաբելով անոնց դրամը կը չորթէին։

—Պետական Խորհրդոյ մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է մայրաքաղաքիս մէջ ու պարիսպներէն դուրս գտնուած ջուրի ճամբաները նորոգելու խնդրոյն համար։ Պետական Խորհուրդը՝ Էվգաֆի Նախարարութենէն տեղեկագիր մը խնդրած է թէ այդ ջուրի ճամբաներու համար տասը տարւոյ մէջ որչափ ծախք եղած և թէ տարեկան հասոյթն որչափ է։ Էվգաֆի Նախարարութիւնն եւս յանձնաժողով մը կազմած է այդ տումարի պատրաստութեան համար։

—Սողոմ կ'իմանայ թէ Բաղչէի նախկին կուսակալ Մեհմէտ փաշայի բնակարանէն՝ ի Գապաթաշ՝ հազար ոսկի գողցուեր է և թէ ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ այդ գողութեան հեղինակը գտնելու համար։

ՏՈՔԹՈՐ ՏՕՆՃԵԱՆ

Հաճութեամբ կը ծանուցանենք ճարտար և փորձ հայ բժշկի մը ժամանումն ի Կ. Պոլիս։

Տոքթ. Տօնճեան՝ վկայեալ Ֆիլատէլֆիոյ Համալսարանէն, նշանաւոր կնախտարոյժ (gynécologue) և հեղինակ կանանց հիւանդութեանց վերաբերեալ կարգ մը հրատարակութեանց որոցմով մեծ համբաւ ստացած է Նիւ-Եորքին մայրաքաղաքս եկած է քիչ օրէ ի վեր և արդէն իսկ ամեն այն հիւանդք և ախտաւորք որք փութացած են իր խնամոց դիմել, անհաւատալի կերպով արագ բուժում մը ստացած են։ Տոքթ. Տօնճեան բնիկ Թուրքիացի է և ընտանեօք աստ կը վերադառնայ քսանամեայ բացակայութենէ մը ետք։ Այս ականաւոր հայ բժիշկ՝ որուն վրայ Նոր Աշխարհի լրագիրք մեծ գովեստիւք խօսած են շարունակ, Ամերիկայի մէջ ստացած է ճշմարիտ ժողովրդականութիւն մը այն հրաշալի բուժմանց համար զորս ըրած է կանանց հիւանդութեանց և ջղային ու յօդացաւային ախտերու դարմանմամբ։

Տքթ. Տօնճեան քանի մը ամիս միայն պիտի մնայ ի Կ. Պոլիս։ Առ այժմ կը բընակի Բերա, Աղա-Ճամի, Ապանոս փողոց թիւ 2 տունը։ Մասնաւոր հոգածութեամբ կը դարմանէ աղքատները որոց համար շաբթուան մէջ յատուկ օր մը պիտի որոշուի և ծանուցուի լրագրաց միջոցաւ։

ԱԶԴ—Անգղիերէնի քաջահմուտ օրիորդ մը պատրաստ է դասախօսել, թէ տանց և թէ վարժարանաց մէջ, նաեւ մի քանի գլխաւոր գիտութիւնք, որք են, Թուագիտութիւն, Մարմնամարզութիւն, Բնագիտութիւն և Տիեզերագրութիւն։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 243

ՀԵՌԱԳԻՐ ԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱԹԷՆՔ, 4 ապրիլ. — Երեսփ. ժողովը 30ի դէմ 60 քուէով 12 անդամներէ բաղկացեալ քննիչ յանձնաժողով մը անուանեց, որ պիտի զբաղի Պ. Թրիքուբիսի դէմ եղած ամբաստանութեան խնդրովն։ Թրիքուբիսի կուսակցութիւնն երեկ ի վեր ժողովի չերթար։

ՓԱՐԻԶ, 4. — Կ. Պոլսոյ Փրանսական դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմս Փարիզ եկած է մի քանի օր իւր հիւանդ որդւոյն քով անցունելու համար. յառաջիկայ շաբթուն վերջն իւր պաշտօնատեղին պիտի դառնայ։

ՎԻԵՆՆԱ, 4.— Աշխարհագրական համաժողովն որոշեց 1892ին գումարիլ ի Շդութկարդ։

ՍԱՆ ՌԵՄՕ, 4. — Վիքթոր իշխան եւ Լէթիցիա իշխանուհին մեկնեցան դէպ ի Թուրինօ. մինչեւ կայարան իրենց ընկերացաւ Էօժէնի կայսրուհին, որ յետոյ Մէնթօնէ գնաց տասն օր կենալու։

ՎԻԵՆՆԱ, 4.—Փեթէրսպուրկէ կը ծանուցուի թէ գահաժառանգ մեծ-դուքսը պիտի վերադառնայ ի Ռուսիա Սիպերիոյ ճամբով։ Վլատիվոսթօքի երկաթուղւոյ գծին մէկ մասին շինութիւնը փութով յառաջ պիտի տարուի։

ՓԵԹԷՐՍՊՈՒՐԿ, 4.—Կովկասեան ռուսական շոգենաւային ընկերութեան դրամագլուխին վրայ պիտի աւելցուի 1,700,000 րուպլի. բաժնեթուղթք յայտնէ պիտի կրեն բաժնետերց անունն, որք ռուս միայն կրնան լինիլ։

ՀՌՈՄ, 4. — Ռուտինի մարքիզն ու լորտ Տըֆրին համաձայնեցան կապոյտ Նեղոսի, Ռոսս Բազարի և Կարմիր ծովու միջեւ գտնուած երկրին վրայ Անգլիոյ և Իտալիոյ ազդեցութեան սահմանագիծն որոշելով։ Ցիշատակագիրը պիտի ստորագրուի լորտ Տըֆրինի վերադարձէն ետքը։

ՔԻԼ, 4.—Կայսրը՝ ծովային զօրաց առաջին վաշտին անպաշտօն հրամանատար կարգեց զՄոլթքէ կոմս, փոխան այն մեծ հոգածութեան զոր մարեշալը կը ցուցնէ ծովային զօրութեան զարգացման համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 3.—Իտալեան դեսպան Պ. Ֆավա անհանգիստ լինելով տակաւին չմեկնեցաւ Ամերիկայէ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԿԱԼԿԱԹԱ, 4. — Ասամի ընդհանուր գործակալ Պ. Քէնթընի և իւր ընկերց՝ Մանիփուրիներու կողմէ սպանման լուրը ստոյգ չը համարուիր աստ։ Պաշտօնական ազդեր կը հաւաստեն թէ Մանիփուրի բնիկներն ոչ մէկ չարիք հասուցած են անգլիացի բանտարկելոց որք միայն իբր պատանդ վար դրուած են՝ աւելի նըպաստաւոր պայմաններ ստանալու համար Անգլիացիներէն։ (Տես այս աւուր առաջին երեսին մէջ)։

ՍԻՄԼԱ, 4.—Կրանդ տեղակալն և 80 զօրքեր Լամուչէն գալով մասնակցեցան Մանիփուրի շրջակայներն ամրոցի մը մօտ մարտ 31ին տեղի ունեցած ճակատամարտին։ Գունդեր ղրկուեցան զօրացնելու համար Կրանդ տեղակալին դիրքն, որովհետեւ կը վախցուի որ յարձակում կրէ Մանիփուրի բազմաթիւ բնիկներէն։ Կրանդ այժմ առանձին կը գտնուի Մանիփուրցիներուն մէջտեղ։

ԴՈՒՐԻՆՕ, 5 ապրիլ.— Լէթիցիա իշխանուհին և Վիքթոր և Լուի Պոնափարթ իշխանք ժընէվ մեկնեցան։ Քլօթիլտ իշխանուհին երկուշաբթի առաւօտ անոնց քով պիտի երթայ։

ՓԱՐԻԶ, 5 (Ա. Հ. Գ.).—Ելմտացոյցի յանձնաժողովին կողմէ եղած նպաստաւոր քուէարկութենէն ետք, ելմտական Նախարար Պ. Ռուվիէ և Երեսփ. ժողովոյ ատենապետ Պ. Ֆլօքէ գացին Քան (ի հար. Ֆրանսա) ուր հասան այսօր։

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 25 Մարտ

Պորսան գոց է Յունաց Աւետման տօնին պատճառաւ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 4 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 23 երեկոյ

Ֆրանսական ռանթ 3 %	94 97½
» » 4½ %	105 62½
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 77½
Օսմանեան երկաթուղի	75 87½
» Պէժիի բաժնեթուղթք	347 50
Պանք Օթօման	611 25
Սօսիէթէ ժէնէրալ	135
[illegible]	777 50
Իտալական ռանթ 5 %	93 95
[illegible] 5 %	454
Բրիօրիթէ թիւրք (1890)	421 25
Եգիպտական միացեալ	496 25
Պանք տը Բարի	823 75
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	466 25
Ռիօ Թէնթօ	600
[illegible]	685
[illegible]	25 20

Լոնտոն, 4 Ապրիլ, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	96 5/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 9/16
» » » [illegible]	42 7/8
» » » [illegible]	23 7/8
» » » [illegible]	18 9/16
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	14 1/4
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	98 1/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ) 1890	94 3/16
Ռիօ Թէնթօ	23 5/8
[illegible]	103 3/4
Իտալական 5 %	89 3/4
Մեքսիքօ »	71 1/4
Ռուսական 1889	98 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 425

Վիեննա, 4 Ապրիլ, ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	36 60
» Պէժիի բաժնեթուղթք	161
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	116 05
» Փարիզի »	45 90

Պերլին, 4 Ապրիլ, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 32½
» Փարիզի »	80 40
Ռուսաց թղթադրամ	210 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	78 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 75

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 4 Ապրիլ, ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական ռանթ 3 %	95
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 75
Օսմանեան երկաթուղի	75 50
Օսմ. Պէժի	347 50
Բրիօրիթէ թիւրք	421 25
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	466 25
Պանք Օթօման	611 25
Ռիօ Թէնթօ	597 50
Սօսիէթէ ժէնէրալ	142 50

ԵՐԱԺԻՇՏ ԴԱՍԱՏՈՒ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Օտեսայի մօտ գտնուող Աքքէրման քաղաքի հայոց եկեղեցւոյն համար քաղցրաձայն դպիր մը կ'ուզուի, որ նաեւ ունենայ քիչ չատ ձայնագրութեան հմտութիւն, որպէս զի դպրոցին մէջ ալ պաշտօնավարել կարենայ, իբր ձայնագրութեան դասատու։ Բայց իւր առաջին ձիրքը պէտք է ըլլայ ձայնին քաղցրութիւնը։

Ամսական պիտի յատկացուի 25 րուբլի, ուսկից զատ կրնայ նաև 5—10 րուբլի չահիլ ամիսը։ Եկեղեցւոյ բակին մէջ բնակարան պիտի տրուի նմա և ձրի վառելափայտ։ Վերոյիշեալ հայաշատ քաղաքի մէջ կեանքը չատ սուղ չէ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 225 5—5

ԳԻՆԻ ԳԱՐԹԱԼԻ

ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՆԱՊԱԿ ԳԻՆԻ ԳԱՐԹԱԼԻ

Գինեշինութեան մասնագէտ Յ. Սուքիասեան էֆէնտի, իւր երկարամեայ փորձառութեամբ, Գարթալի զանազան խաղողներէ կը շինէ ընտիր գինիներ,— ԳԱՐԱ ՋԱՎՈՒՇ, ՀՕՐԱ, ՀԱՃԻ ՕՂԼՈՒ և ՔԷՉԻ ՄԷՄԷՍԻ կոչուածներէն սեւ գինիներ, և ՄԻՍՔԷԹ ՋԱՎՈՒՇ, ԳԱՐԱ ՋԱՎՈՒՇ եւ ՆՈՒՐՆԻԿԵԱՐ կոչուածներէն սպիտակ գինիներ՝ թէ՛ անուշ և թէ զօրաւոր։ Այս զանազան գինիներու թէ՛ նորերն և թէ հիները կը գտնուին յատուկ մթերանոցի մէջ ի Ղալաթիա, Եըլտըզ խան, ափիոնջըլար խան, խարդախութիւններէ բոլորովին զերծ և երաշխաւորեալ, և կը ծախուին թէ՛ քաշով, թէ շիշով և թէ տակառով՝ մեծաքանակ։ 208

ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Բացարձակ լռութիւնը դիտողութեան մը իրաւացի և անոր համակարծիք ըլլալու ապացոյց չը համարուելու համար, գէթ մի անգամ կ'ուզեմ գրել։

Գրեթէ մի ամիս կայ՝ յորմէ հետէ Արեւելքի մէջ հրատարակուեցաւ մի յօդուած հայ աղջկանց կեանքը քննադատող, ուր թէ հայ աղջիկները կ'արհամարհեն տնարարութիւնը, դաշնակ ածելէ և վիպասանութիւններ կարդալէ ուրիշ բանով չեն զբաղիր... քիչ մնաց պիտի ժամանէր ըսել թէ անգործ ալ կը նստին եղեր։

Չը գիտեմ թէ այս հայ Կալիպսոյ ո՞ր հայ աղջկանց կեանքն ուսումնասիրելով, այդ քննադատութիւնը հրատարակութեան կ'ընծայէ. չը գիտեմ թէ այս հայ դիցուհին ո՞ր հայ աղջկանց կենցաղն այնքան մօտէն սերտած, անոնց վրայ երեմիական կը կարդայ. մի՞թէ իր դպրոցական ընկերուհեաց, գուցէ դպրոցէն դուրս իր ունեցած բարեկամուհեաց. վստահ եմ թէ Կալիպսոյ «ո՛չ» պիտի պատասխանէ այս հարցմանս և ներա բարեկամուհիք թերեւս վշտանան այս ոչ պատուաբեր կասկածն իրենց վրայ նետուելուն, բայց ներուի ինձ դիտել տալ թէ այդ կասկածն իրենց վրայ հրաւիրողը՝ նոյն իսկ իւրեանց բարեկամուհին է։

Ֆրանսերէնի դասատու մը, դասախօսութեան միջոցին, ըսեր է թէ ունի եղեր վարժարանէն հրաժարեալ հայ աշակերտուհիներ՝ որք պատուհանին առջեւ անգործ կը նստին անցորդները դիտելու և կը կարդան Էմիլ Զօլա, Բօլ տը Քօք. այս ըսողը կատակասէր անձ մ'է եղեր, մի՛ գուցէ այս ըսածն ալ կատակի համար ըլլար. վասն զի, եթէ չեմ սխալիր, ֆրանսերէնի այդ դասատուն կը դասախօսէ Մեզպուրեան վարժարանն և Արուեստանոցն. և Մեզպուրեան վարժարանի հիմնադիր մեծայարգ Տնօրէնը ու Արուեստանոցն յղացող Պատուարժան անձն իւրեանց խնամոց յանձնուած աղջկանց կատարեալ դաստիարակութիւն տուողներ, ազգին բարեկիրթ, ուսեալ մայրեր ընծայողներն են ու պիտի լինին. ասի անուրանալի է, բացայայտ է։

Կը զարմանայ յօդուածագիր օրիորդը թէ ի՞նչպէս օտարազգի մը իբր թէ ուղիղ գաղափար մը կազմեր է հայ աղջկանց կեանքի վրայ. ես չեմ զարմանար թէ ի՞նչպէս նա սխալ գաղափար մը կազմեր է (եթէ կատակ չէր ըսածը) հայ աղջկանց կեանքի վրայ, վասն զի օտարազգի մ'է, այր մ'է վերջապէս. բայց նէ հայ աղջիկ ըլլալով ի՞նչպէս սխալ գաղափար մը կազմեր է հայ աղջկանց կենաց վրայ, ի՞նչ խեղճ գաղափար մ'ունի Եւայի այս համեստ թոռներուն վրայ, ի՞նչ տարբեր գաղափար ունի Եղիշէի ա՜յնքան գովեստիւք նկարագրած կանանց իսկական պատկերը կրող հայուհեաց նկատմամբ։

Չէ ճանչցած հայ աղջիկներն։

Հայ աղջիկն այժմ վարժարանէն կ'ուսանի առանին տնտեսագիտութիւն. իր տան մէջ հոգածու մօր կողմէն գործադրուած կերպերն, կէտերն սիրով կը նշմարէ. այսպէս՝ վարժարանին մէջ աւանդուած դասին մէջ տնտեսագէտ մայրը միշտ աչացն առջեւ պատկերանալով, և մօրը տուած կարգադրութեան կամ իր իսկ ձեռօք կատարած ո՛ և է գործին մէջ դպրոցի դասը յիշելով, առաւել կը սիրէ տնարարութիւնը, աւելի կը փարի անոր։

Տակաւին դպրոցական՝ ինքն հոգ կը տանի իր սենեկին, իր փոքրիկ դարակներուն, պահարաններ ունենալով հանդերձ. իսկ եթէ աղքատիկ դասէն է, կը թեթեւցնէ իր մօրը բեռը՝ օգնելով նմա առանին գործոց մէջ՝ ըստ ներելոյ իր կարեաց և յաճախ իր կարողութենէն վեր աշխատութիւն, հոգատարութիւն ցոյց կուտայ։

Հայ աղջիկն՝ երբ դպրոցական շրջանն աւարտէ, կ'զգայ թէ յայնժամ շատ պէտք ունի աշխատելու, բաց որում ինչպէս համոզուած է թէ շատ քիչ բան ուսած է տակաւին. գիրք ու գրիչ իր ձեռքն են. անգործութեամբ չ'սպաններ իր թանկագին ժամերը. տան մէջ հայ աղջիկն երբեք չի ձանձրանար, վասն զի կը կարէ, կ'ասեղնագործէ, տնական գործերով կ'զբաղի. մաքէն իսկ չ'անցուներ թէ այդ տեսակ պարապմունք կը նուաստացնեն զինքն. սխալ է կարծել թէ հայ կիները կ'արհամարհեն տնարարութիւնը. ներելի չէ մինչեւ իսկ կասկածիլ հայ կանանց աշխատասիրութեան ու փութաջանութեան վրայ. Հայ կիներ գիտեն լաւ հրամայել, բաց որում սովրած են տնտեսագիտութիւն. ոչ թէ ամեն բան ծառայից ձեռքը կը թողուն, այլ շատ բան անոնց ձեռքէն կ'առնուն. հաւասարապէս կը սիրեն խոհանոցն ու սալոնը, ինչպէս մարդ իր երկու աչերն։

Ինչպէս յօդուածագիր օրիորդին՝ նոյնպէս ամենուն համար յարգելի է խոհանոցի մէջ աշխատող կամ խոհանոցի խզուէն հասկցող տիկին մը և կամ օրիորդ մը. բայց թէ կանայք աւելի հրապուրիչ են խոհանոցի մէջ քան թէ սալօնի մէջ, ասոր ճշտակի խնդիր է։

Հայ աղջիկը ձեռքէ չի ձգեր բանաստեղծութեամբ լի մատեաններ՝ որոնցմէ շատերն ի բերան ուսած է արդէն. որքան կարդայ՝ այնքան կրկին անգամ կարդալու անյագ տենչ մը կ'զգայ. նմա այնպէս կը թուի թէ իր միտքը լուսոյ խորան մը և իր սիրտը խնկաման մը կը դառնայ. հայ աղջիկն աւելի հաշտ է բանաստեղծութեան հետ. նէ կ'ախորժի, հաճոյք կ'զգայ կարդալէ լուրջ գրուածներ՝ որոնցմով իր միտքը կը սնուցանէ, որոնցմով իր երեւակայութիւնը միշտ ջինջ կը պահէ. իսկ եթէ ժամանակը ներէ վէպեր կարդալ, իր ձեռքը կը գտնէ այնպիսի վէպեր՝ որոց նիւթն է ուսումնական աշխարհն, որք հիւսուած են օգտաշատ ու վեհ նպատակի համար, որք կը նկրտին ցոյց տալ ապագային մէջ նոր շաւիղ մը, դարման մը, սկզբունք մը, իմաստասիրական ճշմարտութիւն մը։

Ըստ յօդուածագիր օրիորդին, երկու դասակարգի մայրեր ու հայրեր կան, ուսեալ և տգէտ. առաջինք՝ անփոյթ իւրեանց զաւակաց կարդացած գրքերուն, իսկ երկրորդք՝ թէև նախանձախնդիր, բայց հեշտիւ խաբուողներ. ցած ձայնիւ առ ծնողս ուղղեալ այս յանդիմանութիւնը չը գիտեմ ո՞ր աստիճան իրաւացի է. միայն թէ վստահաբար կ'ըսեմ թէ ծնողք կարծուածին չափ անհոգ, անփոյթ, միամիտ, դիւրախաբ չեն։

Իսկ թէ հայ աղջկանց թերութիւնք արական սեռին ուշադրութեան առարկայքն եղած են և վախնալով թէ մի՛ գուցէ նոքա առաջ գրեն մեր կեանքէն, չեմ հասկնար ի՛նչ փափկանկատութեամբ նախայարձակ կ'ըլլայ մեր վրայ....։

Զարաչար կը սխալի, լաւ չէ ուսումնասիրած հայ աղջկանց կեանքն. ինքզինքը գթութեան քոյր կարծելով և իրեն հանդիպած անձերն՝ հիւանդի տեղ դնելով, դարմանելու ձանձրութիւնն յանձն թող չառնու. եթէ փառք, պարծանք ստանալու համար հայ աղջկանց կեանքի արդէն հաստատուած բարւոքման հիմերէն մին դնել կ'երազէ, թո՛ղ ո՛ւնի զինքն այդ... երազով օրօրուիլ։ ՄԱԳՆԻՍ

Գատըգիւղ
19 մարտ

ԿՆՃՌՈՏ ԽՆԴԻՐՆ

(Շար. [illegible] և վերջ.)

Թինտըլ կը պնդէ թէ կրկնասառման այսպիսի գործողութիւն մը տեղի կ'ունենայ սառնարանաց մէջ. Ստորին խաւերը կը ճնշուին, կը փշրուին, կ'անջատուին վերին խաւերու անհամեմատ ծանրութեան տակ. Սառնարանաց ներքին խաւուց ջերմութեան աստիճանն միշտ և ամենուրեք նոյնն է, այսինքն զրոյ կամ շատ մօտ զրոյի, ինչպէս աշոիքներու միջոցաւ կատարուած փորձերէն տեսնուած է, և այս է կրկնասառման համար անհրաժեշտ աստիճանն. Այս անջատեալ մասնիկներն ուստի դարձեալ կը ձուլուին, դարձեալ փշրելու և դարձեալ ձուլուելու պայմանաւ. Այս հիւլէական գործողութեան շնորհիւ է որ սառնարանը կրնայ շարժիլ, և դեռ պահել իր հոծ ամբողջութիւնն, որ կրնայ հովտին մանուածապատութեան յարմարցնել ինքզինքն, որ տարբեր ճիւղեր կրնան գալ միանալ և կազմել միաձոյլ մարմին մը, որ խոռոչներն ու խախտուածքն կրնան գոցուիլ նպաստաւոր պարագայից տակ. վերջապէս հեղուկի կամ մածան մարմնոյ մը նմանիլ։

Ի՞նչպէս մեկնել խոռոչներու ներկայութիւնն սակայն, քանի որ այսպիսի կրկնասառում մը տեղի կունենայ անդադար. Տեսանք թէ սառնարանին այլ եւ այլ մասունքն չեն շարժիր հաւասար արագութեամբ. Այս է պատճառն խոռոչներու կազմութեան և այն գաղտնուէջներուն, որոց սառնարանն կը հանդիպի իր ճամբուն մէջ. Երբեմն այսպէս կազմուած փեռեկտմանց եզրերն գրեթէ անմիջապէս կը հպին և կը կցուին դարձեալ. Երբեմն ալ բաց կը մնան ընդ երկար. Սառնարանաց փեռեկտիլն ահարկու դղրդումներ ու որոտումներ կ'արտադրէ միշտ։

Ահաւասիկ սառնարանաց շարժման կնճռոտ խնդիրն և զայն լուծելու համար եղած ջանքերն համառօտիւ։

* * *

Բայց ուրիշ կնճռոտ խնդիր մ'ալ. Ո՞ր և ի՞նչպէս կը կազմուին սառնարանք. ո՞ր են իւրեանց ակունքն։

Անտարակոյս սառնարանք կը կազմուին այս երկնակատար լերանց յաւերժական ձեանց անչափելի կոյտերէն. Ուր յաւերժական ձիւն չկայ, հոն սառնարան չկայ. Բայց ի՞նչպէս կակուղ ու անջատ մասունքն ձեան կը փոխուին կարծր ու հոծ սառի. Ձիւնը սառելու համար նախ պէտք է հալի, ջուրի փոխուի. Եթէ ջուր չկայ, սառ չը կայ. Գիտեմք սակայն թէ այս բարձրութեանց վրայ ձիւն կայ միայն եւ ոչ անձրեւ. Լաւ կը յիշեմ թէ ինչպէս օգոստոս ամսոյ վերջերը լեռան մը գագաթը կը գտնուէինք, երբ վրայ հասաւ ձեան փոթորիկ մը. փութացինք փախչիլ լեռն ի վայր, և քիչ յետոյ այդ ձիւն անձրեւի փոխուած գտանք. Այդ է ինչ որ յաճախ կը պատահի. Երբ կ'անձրեւէ հովտին մէջ կամ լերանց ստորոտին կողերը վրայ, կը ձիւնէ գագաթն։

Եւ այս ցրտին գագաթանց վրայ ո՜րքան քիչ ազդեցութիւն ունի նոյն իսկ ամրան արեւն. Այսու ամենայնիւ բոլորովին անազդեցիկ ալ չէ, ձեան արտաքին խաւերն կը լուծուին մասամբ իւիք, կը խոնաւնան, և ապա ցրտէն կը խտանան, և կը նմանին կիսովին սառած ձեան, որ ամառը կը վաճառուի մեր քաղաքաց մէջ. Այս խաւերն դիւրաւ կ'անջատուին և հետզհետէ կը գլորին լերանց ստորնագոյն կողերը վրայ, ուր աւելի շատ է արեւուն ազդեցութիւնն. Հոս աւելի կը հալի ձիւնն, և այսպէս յառաջ եկած ջուրը կը թափանցէ ձեան ներքին խաւերուն մէջ ուր տակաւ սառելու սկզբնաւորութիւն մը տեղի կունենայ. Բայց այսչափը բաւական չէ անշուշտ ձեան այս կոյտերն վերածելու սառնամանեաց ահագին կոյտերու. Ճնշումն է որ կը կատարէ այս գործն. Ճնշմամբ կարելի է քիչ շատ խոնաւ ձիւնը վերածել սառի. Այսպիսի բազմաթիւ յաջող ու վճռական փորձեր եղած են արդէն։

Լերանց վրայ ալ հետզհետէ կուտակուող ձեան խաւերն ճնշելով ներքին խաւերն, որք արդէն թրջած են մասամբ մը, կը վերածեն զայնս տակաւ սառոյցի, որ հետզհետէ կը խտանայ, կը կատարելագործուի, եւ կը փոխուի այն կապոյտ ու փայլուն սառին, զոր կը տեսնենք հովտաց մէջ. Այսպէս կը կազմուին սառնարանք. Ճնշումն է գլխաւոր պատճառն իրենց շարժման. Ճնշումն է գլխաւոր պատճառն իրենց կազմութեան։

* * *

Լերանց այն խորշերն ուր ծագումն կ'առնուն սառնարանք, կը կոչուին նոցա աւազանք կամ ակունք. Եթէ առատ ըլլայ ձեան պաշարն այդ աւազանին մէջ, յայնժամ ընդարձակ ու երկայն է սառնարանն, որ կը հասնի մինչեւ ստորնագոյն հովիտներն. Եթէ նուազ է այդ պաշարը, նուազ է նաեւ տարածութիւնն սառնարանին, որ կը մնայ լերանց կողն ի վայր առկախ։

Երբեմն մեղմ կ'ըլլայ ձմեռն, ձիւնը նուազ. ամառը երկայն ու տաք. Յայնժամ սառնարանք իրենց ստացած պաշարէն աւելի սպառում կ'ունենան եւ յետս կ'ընկրկին ժայռերու, կոպիճներու եւ աւազի դէզ մը թողլով զկնի, եւ այսպէս մշտական ամլութեան դատապարտելով այն գետինն որոյ վրայ միանգամ կոխած է իւրեանց սառնեղէն ոտքն. Քանի մը տարիներ առաջ եղած քննութիւնք ցոյց տուին, զոր օրինակ, թէ Շամոնիի սառնարաններէն ոմանք 180 500 մեթրի չափ ընկրկում մ'ունեցած են. Այսպիսի ընկրկման հետքերն ուշադրութիւնս գրաւած են շատ անգամ։

Երբեմն ալ սակայն ամպոտ է երկինք յաճախ. ձմեռն խիստ՝ ամառն անձրեւոտ. և սառնարանք կը յառաջանան անդր քան իւրեանց սովորական սահմանն. Մեծ աւերումներ կը գործէ այսպէս յառաջացող սառնարանը. կը պատառէ գետինն իր սառնեղէն հուժկու արօրովն. մէկ կողմ կը մղէ հողն դէզադէզ. ծառերը կը խլէ արմատաքի. կը տապալէ անհեթեթ ժայռեր. կը փշրէ, կը ցրուէ ամենէն հաստատուն բնակարաններն. և ի՞նչ զօրութիւն կրնայ կասեցնել իր աւերիչ ընթացքն։

Թերեւս մոռցած չ'եմք դեռ Մարթինիի աւանն, ուստի ճամբայ ելանք գալու ի Շամոնի. Այս աւանէն ո՛չ շատ հեռի կը գտնուի Վալ տը Պանեը, սիրուն հովիտ մը յիսուն քիլ. երկայնութեամբ, ուր կան ճոխ մարգեր, գեղազարդ արտօրայք, կոկիկ գիւղակներ. Մերձակայ սառնարան մը աւերման տխուր տեսարանի մը փոխեց այս զուարթ վայրն գրեթէ դար մ'առաջ. Սառոյցի տարապայման հատորներ անջատուելով եկան դիզուեցան եւ խափանեցին ընթացքը գետի մը որ երկու լերանց ընդ մէջ իր անձուկ փոսին մէջ սեղմուած կը փրփրէր, կը գալարէր յորձանաւոս. Սառոյցէ թումբ մ'էր այս 120 մեթր բարձրութեամբ և 1000 մեթր թանձրութեամբ. Կոյտակոյտ ջուրերն կը ծածկեն հովտին ամբողջ ներքնագոյն մասն ձեւացնելով ընդարձակ լիճ մը տեղ տեղ 50 մեթր խորութեամբ. Եթէ յանկարծ տեղի տայր այս թումբն, անխուսափելի էր համայնաջինջ աւերումն. Ջրանցք մը կը բանան սառին մէջ, այս կը յաջողի ըստ բաւականին, ջուրը կ'սկսի հետզհետէ խոնարհիլ. Բայց օր մը ջրոյ այս ահագին շեղջն, որ մինչեւ 350 միլիոն խորանարդ ոտք կը հաշուի, կը խորտակէ յանակնկալս իր թումբն, կը խուժէ ամենուրեք հովտին մէջ, մարգագետնոյ ու գիւղից վրայ, քանդելով, վարելով ամեն ինչ որ կ'ընդդիմանար իր մոլեգնութեան. Ո՜րչափ մարդիկ ու արջառք զոհ գնացին այս ահաւոր աղէտին, որոյ հետքերն ցարդ կը նշմարուին մինչեւ ի Մարթինի. Այս սառնարանն գրեթէ ամէն տարի կը յառաջանայ և կ'սկսի բարձրացընել հովտին մէջ իր սառոյցէ պատնէշներն. Բայց բնակիչքն այդ աղետալի փորձութենէն խրատուած՝ ամեն ամառ արեւէն տաքցած ջուրց հոսանքն կ'ուղղեն այս պատնէշներուն վրայ, և այսպէս կ'արգելուն նոցա կազմութիւնն ու հետեւորդ աննկարագրելի չարիքներն։

Սառնարանք նշանակելի կարեւորութիւն մ'ունին նաեւ երկրագնդիս պատմութեան մէջ.

ԱԲՐԱՀԱՄ Տ. ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԶԴ

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սֆէնքս շոգենաւը, նաւապետ Քրուք, դէպի 31 մարտ, Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ

ՊԱՀԱՆՋՔ

		Ղրուշ
Բաժինք, չվճարուած դրամագլուխ		38,859,600 —
Անշարժ գոյք (ընկերութեան կեդրոնը)		81,841·25
Հաստատման ընդհանուր հաշիւ		15,772,178·11
Շինութիւն Ղալաթիա-Շիշլիի գծին		10,950,659 —
Շինուածանիւթք		93,756 —
Խոտք եւ ուրիշ նպարք		
Կեդրոնական մթերանոցին մէջ	58,651·50	
Պէշիքթաշի և Աք-Սէրայի մթերանոցաց մէջ	157,113·25	
Շիշլիի մթերանոցաց մէջ	169 646·25	385,411 —
Ջնջուած բաժնեթուղթք		
5ական օսմ. ոսկիէն վճարուած 1696 բաժնեթուղթք		848,000 —
Ջնջուած պարտատոմսք		
1008 պարտատոմսք 500ական Ֆրանքէն վճարուած		2,211,679·50
Զանազան ծախք		
1891ին փոխադրուելիք գումար		32,629·75
Այլ եւ այլ վարձք 1891 ին փոխադրուելիք գումար		105,749·25
Սնտուկ		
Պատրաստ դրամ	241,912·86	
Սօսիէթէ ժէնէրալ դրամատան քով	292,040 —	
Օսմ. Կայս. Պանքայի քով	839,802 —	1,373,754·86
Զանազան պարտապանք		
Թաղապետական վարչութիւն	1,205,759·50	
Այլ եւ այլ հաշուոց մնացորդ	41,279·25	1,247,038·75
Համագգեստ		33,304·25
Անշարժ գոյք Կայարան Բ. Դրան		9,159·75
		72,004,761·47

ՊԱՐՏՔ

		Ղրուշ
Դրամագլուխ (32,383 բաժնեթուղթք)		55,051,100 —
Պարտատոմսք Ղալաթիա Շիշլիի գծին		10,950,659 —
Պահեստի դրամագլուխ		298,430·59
Նիւթեղինաց պահպանման և նորոգման դրամագլուխ		601,961·10
Բաժնեթղթոց ջնջման դրամագլուխ		
5ական օսմ. ոսկիէն ջնջուած 1696 բաժնեթուղթք		848,000 —
Պարտատոմսից ջնջման դրամագլուխ		
1008 պարտատոմս ջնջուած 500ական Ֆրանքէն		2,211,679·50
Կտրոնք նախորդ տարիներէ		
Տոկոսեաց կտրոն Թիւ 29	4,975 —	
» » » 31	6,050 —	
» » » 33	7,875 —	
» » » 35	10,525 —	29,425 —
Ջնջուած բաժնեթուղթք՝ վճարելի		131,500 —
Ջնջուած պարտատոմսք՝ վճարելի		8,713·50
Թիւ 17 կտրոնք պարտատոմսից		18,142·50
Զանազան պահանջատերք		
Ընթացիկ հաշուէ	531,229·50	
Երաշխաւորութեան հաշուէ	13,300 —	544,529·50
Բաժանորդական տոմսեր		13,240·25
Շահ և վնաս		1,297,380·53
		72,004,761·47

ՇԱՀ ԵՒ ՎՆԱՍ

ՊԱՐՏՔ

		Ղրուշ
Այլ և այլ վարձք		148,003·25
Ճանապարհաց պահպանման և նորոգման	224,805 —	
Ճանապարհաց մաքրութեան	13,734·50	238,539·50
Կառքերու պահպանման և նորոգման		138,698·50
Ձիանի յանձանձման		709,765·75
Համետի, կազմածոց և Թամբերու նորոգման		11,008·50
Ախոռաց մանր պէտքերու		6,440·—
Թոշակք և ամսականք		1,047,059·50
Մաշումն ձիանի		71,205·—
Մաշումն մանր նիւթեղինաց		5,133·75
Զանազան ծախք	480,083·75	
Զանազան ծախք մթերանոցաց	27,620·25	507,704·—
Ղալաթիա-Շիշլիի գծին շահագործման ծախք		2,175,600·—
Մաշումն կալուածոց		1,017·75
Շահ և վնաս		6,478·47
Զուտ շահ		1,297,380·53
		6,364,034·50

ԲԱՇԽՈՒՄՆ ՇԱՀՈՒՑ

Թիւ 37 կտրոններու վճարման համար 30,687 բաժնեթղթոց վրայ՝ ոսկեդրամ 25 ղրշ. էն	767,175·—
530,205·53 ղրշի վրայ 10% կանոնադրեալ գեղչ պահեստի դրամագլխոյն անցուելու համար	53,020·55
477,184·98 ղրշի վրայ 6% հիմնադրաց իրաւունք	28,631·09
448,553·89 ղրշի վրայ 4% իրաւունք վարչական խորհրդոյ անդամոց	17,942·15
Ցաւելեալ շահ	430,611·74
	1,297,380·53

ՊԱՀԱՆՋՔ

Պէշիքթաշի գիծ	2,202,165·50	2,096,078·75	
Աք-Սէրայի »	1,540,240·50	1,473,091 —	
Եէտի-գուլէ »	251,325·75	236,762·75	
Թօփ-գաբու »	215,948·50	199,746 —	
(*) Ղրշ.	4,209,680·25	4,005,678·50	4,005,678·50
Արտասովոր հասոյթք			75,258·50
Հասոյթք Ղալաթիա-Շիշլիի գծին		(*) 2,349,218·50	2,230,853 —
Տոկոսք			52,244·50
			6,364,034·50
Ցաւելեալ Շահ			1,297,380·53
			1,297,380·53

Ընդհանուր տնօրէն Ժ. Հօճի
Հաշուակալ Բ. Ժ. Քիրիաքիտէս

Վարչական Խորհուրդ
Ժ. ՔԱԶԱՆՈՎԱ Նախ. ԱԼԵՔՍԱՏՐ ՌԱԼԼԻ, Փոխ.Նախ.
ՊԵՏՐՈՍ ԱԶԱՐԵԱՆ Ժ. ԱՆԱՍԹԱՍԻԱՏԻ
Տ. ԲԱՍԲԱԼԼԻ

Կ. Պոլիս, 31 դեկտեմբեր 1890

(*) Աստղանիշով նշանակեալ գումարները խառն դրամով հասոյթները ցոյց կուտան։

ՏՕՔԹԷՕՐ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ

ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից

Ամեն օր, յետ կէսաւուր

Ի Բերա Պէքեար փողոց Թիւ 9 23

ՍԿՈԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սկոդ և Պոուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սկոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մի դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համով և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռուի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

Փափկակազմ տղայոց և կանանց համար որոց ստամոքսը տկար է, բժշկականութիւնը քինքինայէ և երկաթէ վեր դարման մը չունի, որք այնքան լաւ միացած կը գտնուին Քինա Լառօշ-Ֆեռուժինէօ մէջ. Իր արագ ազդեցութիւնն այնքան անուրանալի է որքան իր համն ախորժելի է ամենէն աւելի դեղ չը սիրողներուն համար իսկ.

ՋՐԱԲՈՒԺԱՐԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

Բերա, Սաքըզ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 [Աղա ճամի]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս

Ամէնէն զօրաւոր և կատարելագործեալ գործիներով օժտուած

Պերճանք, հանգստութիւն և աժանութիւն ի միասին

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹՕՐ ՍԻՈՒԴԻՍ
Նախկին աբտոակէն բժիշկ Բուրճի հիւանդանոցաց

ԼՈԳԱՐԱՆ ԵՒ ՏՈՒՇ ԱՄԷՆՏԵՍԱԿ
Ելեկտրականութիւն—կախումն—Մարմնամարզ
Վարսայարդար—Մասաժ—Ռոնաքսժ
Ջինավարժութիւն Արանց

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒԻՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒԻՆ
Անարիւնութիւն, Խղտեր, Ջլախտութիւն, Անկարողութիւն, Անդամալուծութիւն, Ստամոքսի հիւանդութիւնք, եւն. եւն.

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆՔ	Բ կարգի 4 ղրշ.	Ա կարգի 6 ղրշ.
ՊԱՐԶ ՏՈՒՇ	Բ » 3 »	Ա » 5 »
ՏԱՔ ՋՐԻ ՏՈՒՇ	Բ » 5 »	Ա » 7 »

Դեղերով լոգարաններու համար գիները կը զանազանուին դեղին գնոյն համեմատ.

Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ

Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար

մասնաւոր պայմանք 13

ԻԼԱՆ

ՊԱԴԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ չաիր անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան պիր միլիօն իքի եիւզ պին դըյեէ արբանըն մարտը Բումինին եիրմի եէտինճի չէհարշէնպիհ կիւնիւ զարարը գաթիսի վիրիլուպ իրթէսի բէնճշէնպիհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի զապուլ իտիլեճեկլինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրեսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

24 Մարտ 1891 942
Նօ. 34 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱԴԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Սիեահ քէչի սախթիեանը աթէտի իքի պին, պէհէրի եիրմի աէօրթ ղըրուշ օթուզ փարա.

Ալ ամլաս արշընը ճէտիտ պէշ եիւզ, պէհէր արշընը ճէտիտի օն պէշ ղրուշ.

Նիքէլ դըյեէի ճէտիտ էլլի, պէհէր դըյեէի ճէտիտի ալթմըշ ղրուշ.

Ինճէ քէթէն պէզի արշընը ճէտիտ պին ալթը եիւզ, պէհէր արշընը ճէտիտի աէօրթ ղրուշ.

(Պիր սէնէ գարֆընտա լիւզումը օլտուգճա ալընմագ իւզրէ, միւնագասահա գօնուլան.)

Մուզիքա պանտալարը իչիւն, դըրմըզը վէ ալաճալը եուն գօրտօն մաբէյնօլմըր զայթանը պէհէր թագըմը օն պէշ ղրուշ.

Նիւմէզ եուն չէթէ պէհէր արշունը ճէտիտի սէքսէն ղուրուշ պէշ փարա.

Կիւմէզ եուն չէրիտ պէհէր արշունը ճէտիտի քըրք պէշ ղուրուշ սէքիզ փարա.

Բումէյլի իմալի սիեահ եուն զալթան պէհէր արշունը ճէտիտի քըրք պէշ ղուրուշ պէշ փարա.

Բօզալը տոպլին փիւսկիւլ պէհէր ատէտի պիր ղուրուշ օն տօգուզ փարա.

Գըրմըզը եուն տիւլմէ պէհէր ատէտի պէշ փարա.

Իքի պաշը փիւսկիւլլի կիւմէզ վէ եէշիլ պօրու զայթանը պէհէր ատէտի ալթը ղուրուշ օթուզ փարա.

Սարըքըլը զօհաֆ ալայը էֆրատը իչուն գօզալը սիեահ եուն փիւսկիւլ պէհէր ատէտի պիր ղուրուշ եիրմի պէշ փարա.

Ֆէսլի զօհաֆ ալայը էֆրատը իչուն մավի հարիր փիւսկիւլ, պէհէր ատէտի իքի ղուրուշ օն փարա.

Պէյազ սիմ քեազիպ չէրիտտէն իչլէնմիշ եան վէ եագա պէհէր թագըմը եիրմի սէքիզ ղուրուշ.

Պէյազ սիմ քեազիպտէն զաշիէ չէրիտի իլէ սարը վէ պէյազ սիմ քեազիպ ալամէթ վէ քէպիրէ չէրիտլէր պէհէր տիրհէմը ճէտիտի եէտի պուչուգ փարա,

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասահա գօնուլան պալէտաէ մուրագգամ օն պէշ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ նիսանըն պիրինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ զարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իթասընա վէ իքինճի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրեսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

24 մարտ 1891 843
Նօ. 35 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար:

11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մրցողութեամբ ստորագրելոյ, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք: Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անամիատիս խան.

16

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Թուզլու եալ Հինտ կէօնի ատէտ դըրդ նէտի պին իքի եիւզ, պէհէր գըլնէի ճէտիտի ալթը զըչ օթուզ փարա·

Թուզլու եալ Եվրօբա կէօնի ատէտ ելլի ալթը պին նէտի, պէհէր գըյնէի ճէտիտի նէտի զըրուշ եիրմի փարա·

Եվրօբանըն Թուզլու եալ տանա կէօնի ատէտ պէշ պին, պէհէր գըյնէի ճէտիտի տօգուզ զըրուշ եիրմի փարա·

Եվրօբաքարի կիւմէզ եուն գայթան արշընը ճէտիտ իքի եիւզ պին, պէհէր արշընը ճէտիտի նէտի փարա·

Սէֆիզ կիրահ արազընտա կէօմլէք վէ ասիթար վէ տօնլուգ ամերիգան թօփ ալթմըշ պին, պէհէր թօբը դըրդ տօգուզ զըրուշ·

Սիեահ եունլու տիպէթ արշընը ճէտիտ եիրմի պին, պէհէր արշընը ճէտիտի ալթը զըրուշ օթուզ փարա·

Սիեահ բամուգլու տիպէթ արշընը ճէտիտ եիրմի պին, պէհէր արշընը ճէտիտի աէօրթ զըրուշ եիրմի փարա·

Եվրօբաքարի սիեահ քէչի սախթիեանը ատէտ իքի պին, պէհէր ատէտի եիրմի պէշ զըրուշ·

Իքի եիւզ եարտալը մագարա իփլիկի ատէտ իքի եիւզ պին, պէհէր ատէտի եիրմի փարա·

Տէօրթ եիւզ թօփ էսէրը ճէտիտ քաղըտը·

Պէշ եիւզ թօփ թէք Սթանպօլ քաղըտը·

Եիւզ թօփ չիֆթէ Սթանպօլ քաղըտը·

Իքի եիւզ թօփ էլէք Սթանպօլ քաղըտը·

Տէօրթ եիւզ թօփ փամփա քաղըտը·

Իքի եիւզ թօփ էլէք պալթալ քաղըտը·

Էլլի թօփ Վէնէտիք պալթալ քաղըտը·

Տէօրթ եիւզ թօփ չիֆթէ Սթանպօլ գըլթաարնտա փէրտահլը փափեա քաղըտը·

Իւչ եիւզ թօփ չիֆթէ փափեա քաղըտը·

Իւչ եիւզ թօփ փէրտահլը թէք փափեա քաղըտը·

Տէօրթ եիւզ թօփ փէրտահլը փափեա քաղըտը·

Ճէման իւչ պին իքի եիւզ էլլի թօփ·

Նիզամիյէ անպար վէ ֆապրիգալար իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան պալասդ մուբադգամ իւլ մըգտար օն գալէմ էշեանըն նումունէլէրինի կէօրմէք վէ շէրաիթը մուգաբբերելէրինի անլամագ վէ բէյ սիւրմէք իսթէյէնլէրին իլանը աիւրէ գատար պէհէր կիւն մագամը ճէլիլ Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէկէրի իլան օլունուր·

21 մարտ 1891 — 940

Նօ· 32 — 3—3

Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէկէրի իլան օլունուր·

21 մարտ 1891 — 941

Նօ· 33 — 3—3

MORRHUOL
DE CHAPOTEAUT
ՇԱՊՕԹՕՅԻ ՄՕՐՐՈՒՕԼԸ

ՄՕՐՐՈՒՕԼԸ կը ներկայացնէ զուտ մորու ձկան իւղի բոլոր կազմական սկզբունքները, բացի իւղային հանգամանքէ: Ամեն մարդ գիտէ մորու ձկան իւղի անպատեհութիւնն ըլ, ճաշակի և հոտոտելեաց անախորժ է և շատ անգամ անմարսելի ու փորհարութիւն տալող: ՄՕՐՐՈՒՕԼով բոլոր այս անպատեհութիւնք կ'անհետին, և այսօր քաղաքային և զինուորական հիւանդանոցներու և անկելանոցներու մէջ բժիշկները չափազանց ուրախ են ունենալով ՄՕՐՐՈՒՕԼը, դեղ մը որ ախորժակը կը զօրացնէ, որ հիւծախտաւորներու դէմ ջին կուտայ բնական կորսուած գոյնը, որ կը բուժէ հազը և գիշերային քրտինքը, և հիւանդին կը շնորհէ ուժի և բարեկեցութեան աճում: ՄՕՐՐՈՒՕԼը տղայոց ևս կը տրուի առանց դժուարութեան, իսկոյն կը բարեփոխէ կազմն այն անձանց որք յաճախակի հարբուխներու ենթակայ են: ՄՕՐՐՈՒՕԼը ամենեւին չի նմանիր մորու ձուկ բռնած մրգուածքներուն. պզտիկ կլոր գնտիկներու մէջ գրուած է. իւրաքանչիւրը կը ներկայացնէ թուխ մորու ձկան իւղի ծանրութեան 25 անգամը, բժիշկները կը հաստեն այս դեղահատը գործնական սկզբանց ամենէն ծոխը:

Կեդրոնատեղին ի Բարիզ, Վիվիեն փողոց, Թ. 8

SANTAL DE MIDY
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Պէտք չի թողուր ՔՈՊԱՊԻ, ՔԻՒՊԷՊԻ, կազդուրիչ հեղուկներու: Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները —մեն մի գեղահատ կը կրէ սոյն անունը սեւ տառերով:

MIDY

Բարիզ, 8 Վիվիեն փողոց, 8:

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱՌԼԸՄԱՆ
ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԸՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջանկ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Էվանճէլիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին աւելիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով:

Հետեւապար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որչ են՝ օժտի համար ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիտապատ, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի սփռոցք, շապիկ, շապկընկեր, ստամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ:

Հաստարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ժաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինուած են:

Յաւելում մի ըրած է նաև պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կըրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պըլուպըրեն: Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով:

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ·

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 8

ԵՐԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ
ԼԸ ԲԷՏՐԻԼԻ
ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՅ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գառպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը:

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ: 2218

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46			
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 ...	7 30	7 50	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	7 ...	...	...	...
Գումգաբու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 10	5 40	6 7	7 09	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 43	5 14	5 44	6 13	7 13	...	...	...
Տաուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5 20	5 50	6 19	7 13	...	...	...
Եէշիլ-գիւղ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 2[illegible]	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 26	5 56	6 24	7 22	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 5	10 35	11 6	...	12 6	...	2 6	...	3 5	3 36	4 35	5 6	5 39	6 9	6 35	7 33	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	...	12 17	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 19	...	7 4[illegible]	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	12 25	...	...	...	...	...	...	...	...	6 27	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	51			
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	...	7 6	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7 ...	...	8 ...	8 30	...	9 30	...	...	...	11 30	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	6 ...	...	7 18	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	...	11 40	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 40	7 43	...	...	...
Եէշիլ-գիւղ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 54	6 23	6 53	7 57	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 58	6 27	6 57	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3	1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	6 4	6 33	7 03	...	...	...	...
Գումգաբու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 8	11 38	12 8	1 38	2 8	2 38	3 8	3 38	4 38	5 8	6 8	6 38	7 08	8 6	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16	6 46	7 16	8 15	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախմբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ: 1

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	ամիս	ժ. Ը. Ե.	Երթալու տեղը	...
Բշ.	25 6	Եր.	Օտեսա	
Գշ.	26 7	5 Եր.	Աղեքսանդրիա	
Դշ.	27 8	10 Առ.	Անատոլու	
Դշ.	27 8	10 Առ.	Սեվաստաբօլ	
Եշ.	28 9	2 Եր.	Օտեսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու: 10

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլ և Բօրէյէ միջեւ կանոնաւոր երթ.

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնզիլէ որ ապրիլ 1ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 8ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անաբօլ որ պիտի մեկնի ապրիլ 14ին

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և տուր ուղեւորութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ
5 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ Լ ՏՊԱԳՐ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՀ.ՆՐՍԿ)
ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
Իփոֆոսֆիտ որ շրով և սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՈՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք:

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոցերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճօգածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐԱԵԼ 2218

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿՈՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունայ անընդմէջ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները:

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱՅԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մաաի Ռօզ հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ. 4 Յունուար 1890– Սիրեցեալ.. Կը հաղորդեմ ձեզ

Ինչպէս զերծ մնացի ինֆլուէնցայէն, թէ որչափ գաղանիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս: Ընեմ. միմիայն գործածութեամբ Բօուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիտ» կոչուած դեղով: Այս հաճելի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան գաւն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի դերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք ուրեմն Բօուէլի այս պալսամին. անհերկելոյ պիտի բուժէ զձեզ: Ձերդ ՄԱՌԻԱ ՌՕԶ ՄԷՓԸԼՍԸՆ

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի.—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիերս, Լոնտոն:

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

2214 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ՄՕՐՈՒՔԻ ՆԵՐԿ

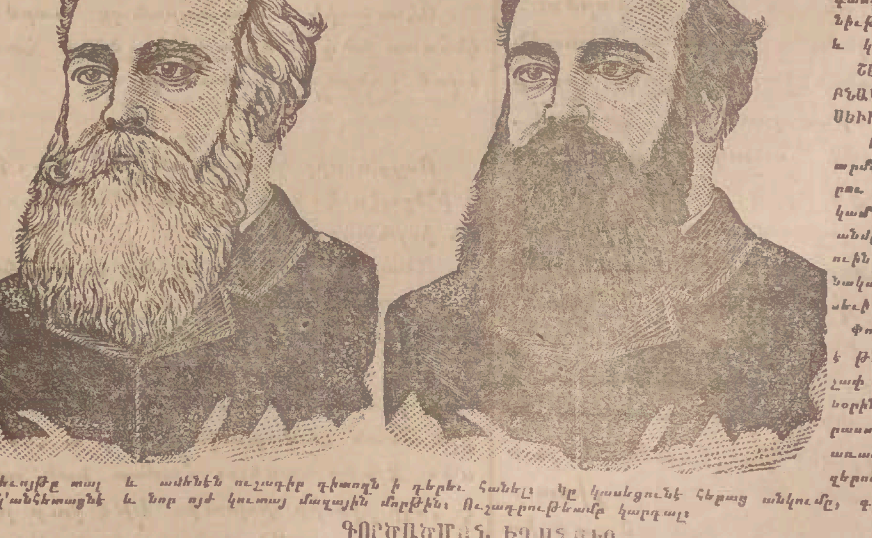

Նոր գիւտ մազի բուն գոյնը փոխելու համար մեկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ: Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի:

Փորձը ցոյց տը է թէ այս ներկն ա՛ռ. չափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ: Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենեն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել: Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր ույժ կուտայ մազային մարմնոյն: Ուշադրութեամբ կարդալ:

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել ափսէակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերը թրջել: Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը ոգեանայ: Բոլոր մազերը մեկ չըլլալով, ոմանք մեկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մեկ անգամը բաւ է: Եթէ մեկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ: Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբթեն անգամ մը հեղուկէն գործածել: Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար: Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը: Միայն դէմքն և ձեռները լուալ առ ի զգուշութիւն:

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մեկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքոլով. առաջ գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 2214

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Իքինճի օրտուի հիւմայուն տաիրէսինտէ պուլունան հայվանաթը միրիյէ իտարէսի իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան իւչ պուչուգ միլիոն գըյէյի ճէտիտ արբանըն մարտ բուտմինին եիրմի եէտինճի չարշանպաին կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէմինաթ գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իթթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը